

KOSÁR
7. évfolyam 7-8. szám
2010. augusztus

KOSÁR

A fogyasztók magazinja

**BABAKOCSIK
ÁTFOGÓ KÖRKÉPE**

4

**FŐVÁROSI
MOZIKÖRKÉP**

16

**HASZNOS TIPPEK
ISKOLAKEZDÉSHEZ**

26

**SZŐRTELENÍTŐ
KÉSZÍTMÉNYEK**

30

**19 NUTELLÁT
TESZTELTÜNK
VOLT KIVÁLÓ ÉS
EHETELEN IS**

**VAN BIO
NUTELLÁBÓL IS**

**KÉSZÍTSÜNK
MAGUNK
MOGYORÓKRÉMET!**

TESZT ÉS TIPP

- 4** Guruló bécicsősz
Babakocsi körkép
- 10** Aprogó mogyoró és kakaó
Édes krémek
- 14** A magyar átlag
Magyaros éttermek
- 16** A mozgókép szentélyei
Fővárosi filmszínházak

ÉLETMÓD

- 8** Bababarát világunk?
Egy kisgyermekes anyuka tapasztalatai
- 30** Sima út a szépséghez?
Szőrtelenítő készítmények

VÉLEMÉNY

- 19** BKV-bosszúságok

INNEN-ONNAN

- 20** Új elnök az NFH élén,
Élelmiszer-ipari ünnep

NAGYÍTÓ

- 21** Pótolhatatlan emlékeink
Digitális fotóelőhívás
- 24** Nem kristálygömbből
jósolunk
Meteorológia és klímaváltozás
- 26** Ha nehéz az iskolatáska
Tapasztalatok és ötletek
iskolakezdéshez

INTERJÚ

- 28** Dr. Pék Gábor
ortopéd szakorvossal

BÉKÉLTETŐ TESTÜLET

- 32** Nyikorgó bútortól
a mérőórák cseréjéig
A Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei testület ügyeiből

ORSZÁGJÁRÓ

- 33** Felkészült tanácsadók
Egy nap a somogyi fogyasztókapcsolati irodán

JÓ TUDNI

- 34** Változó parkolási szabályok
Mégsem lesz díjmentes a parkolás

EGY KISGYERMEKES ANYUKA TAPASZTALATAI

8

A MAGYAR ÁTLAG MAGYAROS ÉTTERMEK

14

TIPPEK A DIGITÁLIS FOTÓELŐHÍVÁSHOZ

21

METEOROLÓGIA ÉS KLÍMAVÁLTOZÁS

24

A fogyasztók magazinja

Megjelenik a hónap második csütörtökjén

KOSÁR

Kiadja az Országos Fogyasztóvédelmi Egyesület
1012 Budapest, Logodi utca 22-24. Telefon: 311-1830.

Felelős kiadó: **Dietz Gusztávné dr.** elnök
Szerkesztőség: 1012 Bp., Logodi utca 22-24.
Telefon: (06-1) 392-5285
E-mail: kosar@ofe.hu

Főszerkesztő: **Szép Gábor**
Olvasószerkesztő: **Újlaki-Vázt László**
Tervezőszerkesztő: **Kozma Péter - NovaProducts Kft.**
Fotó: **Aknay Csaba**
Tesztszerkesztő: **Hacsek Tamás**
Szerkesztőségi titkár: **Schmidek Veronika**
Nyomdai munkák: **FOLIUM Nyomda, Budapest**

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletága.
1088 Budapest, Orczy tér 1.

Előfizethető valamennyi postán, kézbesítőknél,
e-mailen: hirlapelofizetes@posta.hu
Faxon: 303-3440. További információ: 06-80/444-444.
Előfizethető továbbá a szerkesztőségben, a honlapunkon:
www.kosarmagazin.hu vagy e-mailben: kosar@ofe.hu

A kiadó Országos Fogyasztóvédelmi Egyesület a Kosár reklámmentes fogyasztói magazint nonprofit pályázati támogatással hívta életre. A lap bevételeit kizárólag fogyasztói tájékoztatásra fordítja.

Lapunkat rendszeresen szemlézi Magyarország legnagyobb médiatfigyelője az
»OBSERVER« 1064 Budapest, Auróra u. 11.
Tel.: 303-4736, Fax: 303-4744
E-mail: marketing@observer.hu
<http://www.observer.hu>

Szociális és
Munkaügyi
Minisztérium

A Kosár Magazin megjelenését a Szociális és Munkaügyi Minisztérium pályázati támogatása teszi lehetővé.

ISSN 1786-3457

Vigyázat, átverés! „Nyermények” tízezrekért

Kedvezményes utazási lehetőségek, legálisnak a legkevésbé sem tűnő film, zene és egyéb letöltő oldalak, gyógyhatású készítmények, online kaszinók, sejtelmes munkalehetőségek és persze különféle akciók, nyerményjátékok ajánlatai – a virtuális postaládánkba érkező kéretlen üzenetek, közkeletű nevükön spamek, tárháza szinte kifogyhatatlan. Mondhatni már hozzájuk szoktunk, gyakran olvasás nélkül töröljük az ilyen leveleket, néha azonban előfordul, hogy mégis elcsábulunk.

De hiszen ki ne szeretne a fiatalok közül ingyen kijutni a Sziget Fesztiválra, és ki ne ragadná meg a lehetőséget, hogy több százezer forintos utalványból rendezhesse be otthonát? Főleg, ha csupán egy-két könnyű kérdésre kell válaszolnunk, majd mobilszámunkat megadnunk, és már miénk is lehet a vágyott ajándék. A hülyének is megéri, mondhatnánk. Vagy mégsem?

A Kosár magazin honlapja, a www.kosarmagazin.hu korábban már hírt adott arról, hogy – akkor helyesírási hibákkal tarkított – e-mailben egy játékra invitálnak bennünket, ahol látszólag néhány jó válaszáért cserébe ingyen Sziget jegyet lehet nyerni. A nyerményre áhítózik három szimpla kérdésből álló kvízhez juthattak el, melyekre, ha jól válaszolnak, „megnyerhetik” a két jegyet. Persze, aki azt gondolná, hogy ilyen olcsón mulathat, hamar csalódnai fog: előbb ugyanis meg kell adnunk mobilszámunkat. S ha valaki bedől, és bepötyögi a számát, hamarosan azt fogja tapasztalni, hogy különböző sms-eket kap (egy héten hatot) melyek fogadása 500 forintba kerül darabonként. Kapja mindezt addig, amíg le nem iratkozik a „szolgáltatásról” – amelyet egyébként feltehetően esze ágában sem volt megrendelni. A Kosár online cikkének alapjául szolgáló játék aloldalán, ha szinte olvashatatlanul is (piros alapon fekete betűkkel), de legalább szerepel, hogy mobilszámunk megadásával hangeffekteket fogunk kapni, egyenként 500 forintért, amelyektől csak akkor szabadulhatunk meg, ha a feltüntetett telefonszámon leiratkozunk a szolgáltatásról.

A különféle játékokra invitáló spamek azonban azóta is számolatlanul özönlenek az internetes postaládákba, s a legtöbb oldalon már egyáltalán nincs

szó arról, hogy bármilyen szolgáltatást igénybe kellene vennünk. A szolgáltatás vagy inkább álszolgáltatás mögött álló cégek többnyire fellelhetetlenek, de legalábbis elérhetetlenek, mi pedig értetlenül nézzük, ahogyan egyre duzzad számlánk, esetleg csak akkor szembesülünk a bajjal, amikor a szolgáltató – a megszokottnál több tízezer forinttal magasabb – számláját kézhez kapjuk. Mondani sem kell, innentől kezdve futhatunk a pénzünk után.

A lehúzó módszer kiöltői pedig igen leleményesek. Az ingyen több kiló csokoládé, ingyen fesztiváljegy vagy éppen ingyenes éves tankolás reménye mellett, akár egy IQ-teszt gyanútlan kitöltésével, és az eredmény – természetesen mobil számra történő – megrendelésével is áldozattá válhatunk. Éppen ezért mindenkinek azt ajánljuk: bármilyen játék, teszt vagy egyéb szolgáltatás ürügyén is kérjük számunkra ismeretlen szolgáltatók mobilszámunkat, ne adjuk azt meg! Ugyanis egy ilyen meggondolatlan döntéssel könnyen és gyorsan több ezer vagy akár tízezer forinttól szabadíthatjuk meg pénztárcánkat.

A Kosár magazin és annak kiadója, az Országos Fogyasztóvédelmi Egyesület (OFE) levélben tájékoztatta a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóságot (NFH) a megtévesztésekről, amelyek megítélésünk szerint a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok tilalmáról szóló jogszabályba is ütközhetnek. A legtöbb esetben maga a weboldal is félrevezető, de a játék promóciója, hirdetése mindenképpen az, hiszen ott soha egy árva szó sem esik arról, hogy bármiféle szolgáltatást igénybe kellene vennünk nyermény esélyünk érvényesítéséhez.

A cikk megjelenése után, ez év júniusában sajtóközleményben is igyekeztünk a médián keresztül a fogyasztók széles körét felhívni a veszélyre. De míg korábban, például a balul sikerült Michael Jackson emlékkoncert kapcsán, tömegesen érkeztek hozzánk a megkeresések, ez a hír valahogyan nem lépte át a média ingerküszöbét, és csak igen kevés orgánus hívta fel a figyelmet a veszélyre. Nem csoda hát, ha az ismeretlenségbe burkolózó, valószínűsíthetően külföldön – például Hollandiában vagy Németországban – bejegyzett „szolgáltatók” továbbra is számolatlanul küldik

a legkülönfélébb nyermény lehetőséggel kecsegtető üzeneteiket. De jó, ha tudjuk, hogy az egyetlen nyertes itt maga a szolgáltató, amely busás hasznot tesz zsebre hisztériánkunkért, naivitásunkért. Éppen ezért, ha ilyesmivel találkozunk, netán ismerősünktől, barátunktól hallunk hasonló internetes „lehetőségről”, azonnal kiáltunk fel: – Vigyázat, átverés!

Szép Gábor

Kedves Olvasónk!

Amennyiben Ön is találkozott a cikkben leírt vagy ahhoz hasonló esettel, kérjük, ossza meg velünk!

Postacímünk:
1012 Budapest,
Logodi u. 22-24,
e-mail: kosar@ofe.hu.

A borítékon vagy az elektronikus üzenet tárgy mezőjében kérjük, tüntesse fel:

Vigyázat, átverés!

Guruló bécicsősz

Babakocsi körkép

Évtizedek óta a legtöbb európai családnál az újszülöttek és – többnyire óvodás korig – a kisgyermek alapvető szállító eszközei a babakocsik. Megjelenési formáik, funkcióik azonban legalább annyit változtak, mint a személyautók. Ezeket a babakocsi változatokat és kényelmi funkcióikat ismertetjük most az ICRT nemzetközi tesztelő szervezet összeállítása alapján.

A babakocsi bizalmi termék, ahol a biztonság – mint evidens és szigorú alapfeltétel – olyannyira fontos, hogy valójában forgalomba sem kerülhet semmi, aminél ilyenfajta kétség felmerül. Részben eltérve a Kosár magazin hagyományos módszerétől, jelen tesztünkben nem állítunk fel sorrendet a szokásos pontozási szisztéma alapján. A cikkünk alapjául szolgáló nemzetközi tesztvizsgálat, melyet a londoni székhelyű International Consumer Research and Testing (ICRT) végzett el 2009. és 2010. folyamán, jórészt ugyanígy tesz. Pontosabban fogalmazva: a Kosárban most ismertetett babakocsikat egyöntetűen biztonságosnak tartották – rendeltetésszerű használat esetén.

Honi paletta

Mindez persze szebb a honi helyzetnél. A mai magyar kereskedelmi valóságban – a hipermarketekben éppúgy, mint szakboltokban – számtalan silányabb minőségű, tartós-

ságú, kevésbé sokoldalúan használható babakocsit lehet kapni. Arra szintén rengeteg példa felhozható, hogy ezek nem gyártói márkaneven, hanem attól teljesen független, divatos, jól bejáratott nevenek kerülnek forgalomba – akár tízezrekkel drágábban, mint saját, eredeti nevükön. (Éppen ezért ajánljuk a szakboltok felkeresését.) Ez a jelenség persze elsősorban a fizetőképes felnőtt vásárlóerőt célozza. Megkockáztatjuk azt a feltevést, hogy

Mi mindenből áll egy babakocsi?

A babakocsik itt ismertetett, részletes tesztvizsgálata az összes elképzelhető és fellelhető alkatrésze, funkcióra és tartozékra kiterjedt, de a cikkben említett minőségi alapelvárások fényében főként a számbavételük a mérvadó. Magyarán a babakocsit döntő mértékben az alapján célszerű kiválasztanunk, hogy az alábbi funkciók közül pontosan melyeket véljük hasznosnak vagy éppen elkerülhetőnek. Egy szinte sohasem használt funkció adott esetben csak felesleges méret- vagy súlytöbbletet jelent. Nincs annál bosszantóbb, mint ha például az összecukott babakocsira néhány centi híján nem lehet rácsukni az autót csomagtartóját, vagy nem lehet vele elférni egy szűk kanyarban. A teszt során a következő részegységeket és funkciókat vettük számba, és ezek (néhány kevésbé mérvadó kivételével) szerepelnek a cikkünkhöz mellékelte táblázatban is:

Alapfelszereltség

- az ülés előre/hátra néző vagy kombinálható;
- kerekek elhelyezése, száma, duplázottsága, átmérőjük;
- fékek száma, típusa;
- fék- és kioldó mechanika;
- kerék cserélhetősége;
- felfújható kerekek, pumpa, javítókészlet;
- rugók száma, típusa;
- fogantyúk elhelyezése, állíthatósága, anyaga;
- háttámla állíthatósága, pozíciók;
- lábvédő és -tartó állíthatósága, pozíciók száma;
- biztonsági öv típusa, rögzítési és beállítási pontok, csatolás módja;
- összecukhatóság típusa;
- ülés kivétele, használata hordozóként és/vagy autósülésként;
- összecukott kocsi hordozása (fogantyú/vállszij);
- beállítások, biztonsági öv, összecukás és kezelőszervek egykezes használata.

Tartozékok

- bevásárló- és tárolókosár mérete, elhelyezése, kapacitása;
- zsebek száma és mérete;
- játszóasztal, pohártartók;
- tető beállítása, levétele, tisztíthatósága;
- rovarháló;
- esővédő ponyva/tető, esernyő;
- lábzsák, kötény;
- tartozéktáska;
- fényvisszaverők.

egyetlen baba sem lesz attól boldogabb, kiegyensúlyozottabb (okosabb, szebb stb.), hogy első közlekedési eszköze ugyanazt a márkanévet viseli, mint a feltétlen rajongással imádott anyuci ruhája vagy parfümjé. Maguknak a gyerkőcöknek a körében még csak az sem jelent érvényesíthető rangot a bölcsődében vagy a játszótéren, hogy ki érkezett menő háromkerekűn, illetve, hogy van-e a kocsin beépített meteorológiai állomás vagy külön pohártartó tolonak és tolnak egeránt.

Ami alapján választani érdemes

Ellenben a lényeg – és ebben talán az „igényesebb” vásárlói kör is egyetért – a funkcionalitás. A tesztben szereplő babakocsik – látszólagos hasonlóságuk ellenére is – nagyon sokfélék és sokféleképpen variálhatók. Más alaptulajdonságokra van ugyanis szükség, ha a szülő a sportos-agilis életmód híve (rendszeresen kocog, illetve kirándul), és másra, ha a babakocsinak csakis a bejáratí ajtó és autó közötti rövidebb-hosszabb úton szán szerepet, esetleg a közönségi közlekedéssel kombinálva kívánja használni. A kereskedelmi forgalomban ezért a következő fő típusokat különböztetik meg: utcai/sétáló, sportos (azon belül külön speciális jogger, azaz kocogó), utazó/hordozó és ezek kombinációi. Ugyancsak a többcélú használhatóság fontos eleme, hogy a babakocsi érdemi (a babát „tartalmazó”) része, az ülés kivethető-e, és hordozóként vagy autósülésként szintén lehet-e alkalmazni. A táblázatunkban ismertetett babakocsik erre csaknem mind alkalmasak valamilyen szinten, de az persze megfontolandó, hogy csakugyan ki szeretnének aknázni ezt a lehetőséget. Ha van elég helyünk, lehet, hogy kényelmesebb és célszerűbb a „fix”, helyre beszerelt gyermekülés használata. A mérhető műszaki adatok közül a tesztben a legfontosabb talán a „menetkész” tömeg. Táblázatunkban ez az érték 7,6 és 15,1 kg között mozog, ami épp kétszeres arány, azaz a „nagyon nem mindegy” kategóriába tartozik. A nehezebb járgány ugyanakkor valószínűleg több célra, többféleképpen használható, ami persze szintén nem elhanyagolható. Sokakban felmerülhet és fel is merül, hogy a legszerencsésebb nem egy, hanem két babakocsi használata lenne. Egészen más szerepe van a kocsinak egy fél éves (pláne még kisebb) csecsemő esetében, mint egy másfél éves lurkónál, aki tulajdonképpen egészen ügyesen jár már, de tolvá még gyorsabban el lehet jutni vele a boltba, sőt ilyenkor igazából a bizton-

sági öv és a tárolókosár a főszereplő. Az elsődleges választási szempont természetesen nem a kocsi, hanem a baba. Nem hagyható figyelmen kívül a gyártók által ajánlott minimális és maximális életkor, a testmagasság és a testtömeg. Ha ez nem stimmel, minden más praktikus és kényelmi szempont szerepe értelmet veszti. Mindannyian láttunk már márkás, de kinőtt babakocsijában szorongó-feszengő gyerkőcöt, ugye?

Lehet egy keréssel kevesebb?

Korábban a babakocsiknak négy kereke volt. Ez is része volt annak a hagyománynak, amely már ösidők óta fennáll a közlekedési eszközök tekintetében: mindig is voltak székérpártiak és lóháton ülők.

Ennek későbbi szerves folytatásaként létezett egymás mellett személyautó és motorkerékpár, a vizeken vitorlás hajó és windsurf vagy éppen motorcsónak és jet ski. A legfontosabb szempont mindenképpen a baba biztonsága! Talán mindnyájan láttunk már régi családi fotókat arról, hogyan néztek ki a babakocsik a 20. század folyamán.

Hatalmasak, zártak voltak, jókora kerekek hordták a masszív acélvázakra szerelt dobozokat. Valamikor a hatvanas években jelent meg a városi „sport-babakocsi” kategóriája, de mai szemmel nézve még ezek a bébiszekerek is igen ormótlanok voltak. Szinte elképzelni sem tudjuk (hacsak nem a mai nagyszülők elbeszéléseiből), hogyan lehetett ezekkel autóbuszra szállni, aluljáróba lemenni. Pláne hogy az „akadálymentesítés” fogalma talán még egyáltalán nem létezett akkoriban.

Nemzetközi tesztünk tizennyolc szereplője közül már csak kettőnek van elől is, hátul is két-két kereke.

Típus	ABC Design Cobra	Aubert Concept Vitamin	Baby Jogger City Elite Single	Baby Jogger City Mini Single	Baby Jogger Performance	Baby Travel Amsterdam	Bébé Comfort High Trek	Brio Sing
Rendeltetés	Többcélú	Sportoláshoz	Többcélú	Utazó	Sportoláshoz	Többcélú	Többcélú	Többcélú
Tömeg alapfelszereltséggel (kg)	10,20	8,10	11,89	7,65	11,16	12,22	15,12	13,11
Ülésszélesség (mm)	310	320	280	300	245	310	300	307
Háttámla magassága (mm)	525	470	470	510	520	500	465	508
Ajánlott életkor	Születéstől (ülésként a 6. hónaptól)	6. hónaptól	Születéstől	Születéstől	6. hónaptól	6. hónaptól	6. hónaptól	Születéstől (ülésként 6. hónaptól)
Ajánlott testtömeg (max. kg)	15	15	15	15	15	18	15	15
KEREKEK								
Kerekek száma	3	4	3	3	3	3	3	4
Első kerék	szimpla	kettős	szimpla	kettős	szimpla	szimpla	szimpla	szimpla
Átmérő (mm)	275	153	310	210	485	306	315	200
Fékezhető	+	+	+	+	–	+	+	+
Hátso kerék	szimpla	kettős	szimpla	szimpla	szimpla	szimpla	szimpla	szimpla
Átmérő (mm)	265	153	310	210	485	306	315	282
Fékezhető	–	–	–	–	–	–	–	–
Levegős kerék	–	–	mind	–	mind	mind	mind	–
FÉKEK								
Fékpédál	+	–	–	–	–	–	–	+
Fékrúd	–	+	+	+	+	+	+	–
Kézifék	–	–	+	+	+	–	+	+
ÁLLÍTHATÓSÁG								
Magasság	+	–	+	–	–	+	+	+
Dőlésszög	–	–	–	–	–	–	–	–
Ülésirány	+	–	–	–	–	–	+	+
Összecsukás jellege	olló	esernyő	olló	olló	harmonika	olló	harmonika	olló
ÜLÉS								
Anyaga	hab	hab	gumi	gumi	gumi	hab	hab	hab
Dönthetőség	+	+	+	+	+	+	+	+
Fokozatok száma	3	4	folyamatos	folyamatos	folyamatos	folyamatos	3	3
BIZTONSÁG								
Ötpontos biztonsági öv	+	+	+	+	+	+	+	+
Biztonsági zárópontok száma	1	1	2	1	2	2	2	1
Lábtartó állítási fokozatok	5	2	2	–	–	–	–	5
TARTOZÉKOK								
Tárolókosár kapacitása (kg)	2	2	2	2	4,5	6	2	5
Védőtető	+	+	+	+	+	+	+	+
Levehető védőtető	+	–	+	+	+	+	+	+
Esőponyva	–	–	–	–	+	–	+	+
Tartozéktáska	–	–	–	–	–	–	–	–

+ van/lehet; – nincs/nem lehet; n.a. nincs adat; forrás: ICRT

De a négy kerék hagyománya még akkor is tartotta magát a babakocsifronton, amikor már jócskán elterjedtek a könnyebb anyagok, könnyűfémek, műanyagok. Egészen könnyű, 3–4 kg közti önsúlyú és valódi esernyőméretre összecsukható beülők is léteztek ekkor, főként per sze a nagybacska, egy év feletti babák számára. De a fejlődés további útja nem

ez lett, hanem a jól felszerelt, mindazonáltal könnyen mozgatható-kezelhető kocsiké. És azé, hogy előlről lassanként eltűnt az egyik kerék. Ezt az újítást először (hol máshol?) az USA-ban alkalmazták, a rohamosan terjedő kocogómozgalom népszerűsítésére. Hogy a kismamák és kispapák babasétáltatás közben is futkározhassanak. Mára az sem megy ritkaság-

Carena Swing	Chartot Cougar	Crozier Kid1	Cykelrिंगen Slepmer Comfort	Emmaljunga Cangaroo City	iCandy Apple Jogger	Nurse Daker	Phil & Teds Dash	Red Castle Whizz	ZeroFour 20"
Többcélú	Sportoláshoz	Sportoláshoz	Sportoláshoz	Többcélú	Többcélú	Többcélú	Többcélú	Többcélú	Sportoláshoz
9,72	12,37	14,51	12,42	12,77	13,66	11,11	13,02	13,49	9,57
340	325	490	335	315	285	340	270	325	340
470	645	560	450	455	520	490	560	505	500
6. hónaptól	1 év felett, 111 cm-ig	6 éves korig, 117 cm-ig	6 hónap felett	Ülésként 6. hónaptól	0-4 év	0-3 év	0-4 év	6. hónap felett	6. hónap felett
15	34	35	20	15	20	15	25	20	25
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
szimpla	szimpla	szimpla	szimpla	szimpla	szimpla	szimpla	szimpla	szimpla	szimpla
290	385	190	385	275	255	300	285	225	500
+	-	+	-	+	+	+	+	+	-
szimpla	szimpla	szimpla	szimpla	szimpla	szimpla	szimpla	szimpla	szimpla	szimpla
290	495	500	385	275	290	300	285	247	500
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	mind	hátsó	mind	-	mind	mind	mind	mind	mind
-	-	+	-	-	-	-	-	-	-
+	+	-	+	+	+	+	-	+	+
+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
-	-	-	-	+	+	+	+	+	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	+	-	-	-	-
olló	harmonika	harmonika	olló	harmonika	olló	harmonika	olló	olló	olló
hab	hab	hab	hab	hab	hab	hab	hab	hab	hab
+	-	-	+	+	+	+	+	+	+
folyamatos	-	-	3	folyamatos	3	folyamatos	folyamatos	2	folyamatos
+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
2	5	5	2	2	2	1	2	2	2
-	-	-	-	-	10	-	-	4	n.a.
5	n.a.	n.a.	5	5	-	4	3	5	3
+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
+	-	+	-	+	+	+	+	+	+
-	+	+	+	+	+	+	+	+	+
-	-	-	-	-	+	+	-	+	-

számba, hogy lelkes amatőrök akár a maratoni távot is lefutják – babakocsit tolvá. Ennek kapcsán viszont kiderült: a mindennapi használatban éppúgy előnyös a háromkerekű babakocsi. Két legvonzóbb tulajdonsága: a könnyebb manőverezhetőség és az „elvezett” kerék okozta súlycsökkenés. A hazai teljes választékra talán még nem jellemző ez az adat, de min-

denesetre igen jól mutatja a trendet, hogy a most ismertett nemzetközi tesztünk tizennyolc szereplője közül már csak két-tőnek van elől is, hátul is két-két kereke. A modern és divatos babakocsigyártásból kivesztek a „szekerek”, ma már nagyjából minden baba „lovon” közlekedik.

Hacsek Tamás

Bababarát világunk?

Egy kisgyermekes anyuka tapasztalatai

A bababarát jelzót megszokhattuk például a babápolási cikkeken, de manapság egyre több olyan szolgáltatóhoz is csatolják, mint a kórház, a szálloda, a bevásárlóközpont vagy éppen az okmányiroda. E tág kategóriát azonban sokan sokféleképpen értelmezik – mint azt a netező anyukák számos internetes fórumon jelzik is.

Egy 15 hónapos kisfiú anyukájaként vásárlásaimban az ár mellett a minőségre is erősen figyelek. Csatlakoztunk a Drogerie Markt ingyenes Bababónusz Programjához, hogy a gyermek 2 éves koráig számos babaápolási-táplálási kuponot kapjunk, több száz forintot spórolva vásárlásonként. Hűségkártyánkra ráadásul a vásárlások után újabb kedvezménypontokat írnak jóvá.

Akinek pedig a családjában egészségpénztári tag van, az a babaápolási cikkeket – így például a pelenkát, babakozmetikumokat, cumisüveget, csecsemőtápszert – elszámolhatja, ezzel adókedvez-

ményben részesülhet. A másik népszerű drogéria lánc, a Rossmann újabb, augusztustól érvényes hűségprogramjának részletei lapzártánkig nem kerültek nyilvánosságra.

Bababarát terméket szinte minden babaápolással kapcsolatos termékesládnál találunk. Ebben az értelmezésben azt a terméket nevezik így, amely nem tartalmaz mesterséges színezéket, illatanyagot vagy tartósítószeret, azaz óvja a babát a káros anyagoktól. Bababarát jelzót kaphat sok minden, például egy napvédőkrém vagy egy textilöblítő, de akár a szünyogriasztó is.

Van-e bababarát közlekedés?

A tömegközlekedés babakocsival sokhelyütt extrém sportnak is beillene, hiszen a régebbi buszokra, villamosokra gyermekkel együtt csak az akár több tíz kilós babakocsit megemelve lehet fel- vagy lejutni – nem beszélve a metró mozgólépcsőiről. Azok, akik inkább nem emelnek, a BKV honlapján (www.bkv.hu) és a buszmegállóban kihelyezett menetrendekből tájékozódhatnak: az alacsony padlós járatok meg vannak jelölve. A budapesti járművek közül az alacsonypadlós buszok és a 4-es, 6-os vonalon közlekedő Combino járatok ajánlhatók. Ezen a modernebb járműveken már jellemzően a klíma is üzemel. Vidéken is egyre több az újabb, alacsonypadlós, klímás busz. A tömegközlekedés mellett a (nagy)városi életben a kerékpározás is lehet alternatíva, de sajnos kevés a biztonságos, autóktól elhatárolt kerékpárút. A XIII. és a szomszédos kerületek jól összehangolt hálózattal rendelkeznek, hiszen a Városliget, a Margitsziget, a Hajógyári-sziget, a Népsziget vagy éppen a Római part és onnan Szentendre is könnyedén elérhető. A 10 ezer forint körüli, adaptéres, azaz egy mozdulattal le- és felvehető gyerekülés (25 kg-ig) megéri az árát. Kisfiam hangos kurjantással, rugózást imitálva jelzi a sebesség, a tempó szeretetét, de az is megesik, hogy a kellemes ritmusból hirtelen álomba szenderül.

Hasznos honlapok kisgyermekeseknek

<http://bababarát.lap.hu>
 „Bababarát terület” és a „Bababarát kórház” címet elnyertek listája:
<http://www.sztnb.hu>
 Bababarát szálláshelyek:
<http://www.bababaratszallas.hu>
http://www.babanet.hu/hol-mi/bababarát_szallas.php
<http://www.bababaratnyaralas.hu>
 Bababarát kórházak listája:
<http://www.bebilap.hu/korhazak/korhazak.htm>
 Bababarát kirándulások (túraútvonalak, tippek):
<http://kirandulababa.turistautak.hu>

Állatkerti bérlet: ajándék anyukának és a babának

A Fővárosi Növény- és Állatkert közkedvelt célpontja a kisgyermekes szülőknek. Az állatkerti bérletet ajánlom a 2 év alatti kisgyermek szüleinek, nagyszüleinek, hiszen az éves felnőtt bérlettel (8.980 Ft) korlátlanul be lehet menni a babával együtt. 2 éves kor után már külön gyermekbélpót kell vásárolni. Ideális ajándék lehet születésnapra. Itt mégiscsak nagy a nyugalom, árnyas, fás környezetben sok kicsivel találkozhatunk, sőt a beszédfejlesztése és a tanulás is élménytelibb, így könnyedebb és hatásosabb. Az ilyen kellemes kikapcsolódással a fáradt anyukák is szépen feltöltődhetnek. A hosszabban itt időzőknek nyolc büfé és a Barlangterem kínál harapnivalót – ez utóbbiban naponta változó gyerekmenüvel. Az állatkerti bérletesek ráadásul fél áron vehetik igénybe a Kosárban tavalyi tesztgyőztes játszótérét.

Az állatkerti bérletesek ráadásul fél áron vehetik igénybe a Kosárban tavalyi tesztgyőztes játszótérét.

Vásárlás kisgyermekkel

Az internetes fórumokon az anyukák gyakran osztják meg élményeiket. A vásárlás során a megéhező vagy pelenkacserére szoruló gyermeket sokszor nem tudják hol megfelelően ellátni. Hiába van például egy női mosdóban pelenkázó feltét, ha nincs tisztaság. Szerencsére azért kivételek itt is akadnak. A bababarát és gyerekbarát üzletek között elsőként az Ikea neve bukkan fel, de gyakran a Kikáé és a Brendon gyermekáruházé is. Ezek a helyeken az eladók nem nézik rossz szemmel, ha a gyerek belefekszik a kiállított ágyba. A kisebbeknek babakocsit lehet kérni a

benti közlekedés megkönnyítésére. A fórumokon a budakalászi Corát is említik, mint ahol van lehetőség kezet mosni, pelenkázni, mikroval megmelegíteni a babaételt, sőt kényelmes az ülés a szoptatáshoz. Magam teljesen véletlenül akadtam rá a Nyugati téri Westend legfelső emeletén egy babaszobára, ahol tiszta környezetben lehet szoptatni, mikroban ételt melegíteni, pelenkázni, a babával kettesben pihenni egy kényelmes karosszéknél, vagy akár játszani. Itt egy kedves idős néni felügyeli a rendet és felel a kulturált környezet fenntartásáért.

Egy vásárlás bababarát voltahoz elengedhetetlen az akadálymentesség, higiénikus, tiszta pelenkázási lehetőség – lehetőleg nem a női mosdóban, mert olykor az apuka pelenkáz –, továbbá gondoskodni kell a kézműsársról és a piszkos pelenka kidobásáról is. A nyugodt szoptatáshoz, etetéshez pedig jól jön egy csendes zug, ahol el lehet bújni a kisbabával. A szoptatást megkönnyíti egy kényelmes karosszék, és hasznos a mikro, a mosogató, valamint az etetőszék is.

Ügyintézés bababarát módon

Bő egy éve már újszülött kortól is lehet személyi igazolványt igényelni. Ezzel az EU-tagországokba is ki lehet utazni a 14 év alatti gyermekkel úgy, hogy nem szükséges a pénzbe kerülő útlevelel kiváltása. Már csak emiatt is fontos lenne, hogy több helyen várják bababarát módon az ügyintézésre kényeszerülő kisgyermekes anyukákat és csemetéiket. Az akár órákig tartó várakozás alatt éppen etetési idő jöhet vagy pelenkázni kell, máskor a síró babát szükséges nyugtatgatni – amit némely várakozó rosszul tűr.

A megoldás a bababarát hivatal, ahová már a bejutás is akadálytalan, mint Budapest egyik legforgalmasabb okmányirodájába, a békásmegyeriebe. Hasonló körülmények tapasztalhatók a sziget-szentmiklósi okmányirodában is. Az önkormányzatok ügyfélszolgálatain pedig szaporodnak a mosdóba helyezett pelenkázók és a gyermekek lefoglalását szolgáló játszóterek.

A kisgyermekes szülők által is igénybevett szolgáltatások közül a bankok, posták egyelőre nem tolonganak a bababarát cím elnyerésért, de a turizmus a bababarát szállodáival és üdülési lehetőségeivel élen jár a kisgyermekes családok meghódításában.

Hangara

A babakocsit kitaláló diszkont

Néhány hónapos kisfiammal sétáltam be az üzletbe, mert egy ismerős ajánlotta, hogy itt nagy választékból olcsón lehet vásárolni (a teától a különféle természetes kozmetikumokig) magánszemélyeknek is, noha az üzlet elsősorban nagykereskedés. Amint nézelődtem, egy biztonsági őr állt meg mellettem, és kért, hogy hagyjam el az üzletet, mert 10 év alatti gyermek nem tartózkodhat a vásárlótérben. Csodálkozó miértemre csak ennyit válaszolt: „Sajnálom, ez a vezetőség döntése.” Ráadásul kifelé menet láttam, amint egy anyuka, akinek kisbabája az autósüléssel együtt a bevásárlókosárban volt, a vásárlással végezve már az autójába pakolt. Máskor 10 év alatti kislány és kislány sétálgatott bent anyukájuk mellett. Kisebbségi kutatómunka után felfedeztem, hogy már tettek panaszt az Egyenlő Bánásmód Hatóságánál amiatt, hogy diszkriminálják a babakocsis anyukákat, de a hatóság sajnos nem a gyakorlatot vette alapul, hanem az elméletileg minden 10 év alatti gyerekre vonatkozó tiltást.

A Mediline gyógytermék diszkont (Bp., XIII. Csizma u. 4.) vezetőségét nem sikerült ez ügyben megkérdezni, helyette először a marketingigazgatóhoz, majd a HR vezetőhöz irányítottam, aki a kezdeti hivatalos hangnemből beszélgetésünk végére idegessé és személyeskedővé vált, amivel úgy hiszem, csak rontott a helyzeten. Arra a kérdésre, hogy babakocsival miért nem lehet bemenni, hogyha a maguk szabta szabályt megszegve mégis beengedik a 10 év alattiakat (akik egy szülői nyilatkozat aláírásával könnyen bejuthatnak), csupán olyan indokokat tudott felsorolni, mint hogy az nehezen irányítható, és nem védi a gyereket a leeső árutól.

Beszélgetésünket azzal zárta: nem is érti, hogy azok, akik csak 3 zacskó kölesgolyót vesznek (vagyis nála ezt jelenti a kismama vásárló), milyen jogon harcolnak a jogaikért. Szerinte nem kellene ilyen apróságokba belekötni, hiszen nekem (mint babakocsis kismamának) nem állampolgári jogom náluk vásárolni, menjek más-hova, ha mindenáron magammal akarom vinni a babakocsit. És éppen ez az üzlet hirdeti így magát a honlapján: „Győződjön meg róla, hogy családias a légkör!”...

Apropó – mogoró és kakaó

Édes krémetek teszteltünk

Az édesség sokunk életében töretlen szerelem. Ki vetne meg például egy-egy lopott nyalakodást a kakaókrémes bödönből? A csábítás nagy, ellenállni nehéz. Mi ezúttal 19 csupor fenekére néztünk, de az élmény nem minden esetben volt mámorító.

Mielőtt még az a vád érné a Kosár csapatát, hogy tesztjeink tárgyát öncélú kényeztetés alapján választjuk ki, egyet szögezzünk le: nem minden arany, ami fénylik. Igaz ez az elsöre ínycsiklandóan hangzó krémes finomságoknál is. A 19 minta tesztelése közben a felhőtlen élvezetek helyett gyakran kellett érzékszerveinket gyöttrő próba elé állító akadályokkal megküzdenuünk. Íztől függetlenül a kakaó- és mogorókrém mint jelenség a hazai közönséget jócskán megosztja. Egyesek számára gejl energiabomba, másoknak édes csábítás. S bár a magyar habitushoz talán jobban illik egy reggeli gőzölgő fekete, vannak, akik mégsem utasítanak vissza egy kakaó- vagy mogorókrémmel vastagon megpakolt kenyérszeletet sem ébredés után. Tesztünk mintái között akadt olyan íz, ami még a mogorókrém ellentábor szívéit is meglágyítaná, de kóstoltunk olyat is, ami a legnagyobb rajongót is kitértené a hitéből. Ám mielőtt kimondanánk a végső ítéletet, ismerkedjünk meg egy kicsit közelebbről a krémekkel!

Krémtörténet

A mogorókrém ínycsiklandó története az 1940-es évekre nyúlik vissza. Az olasz Ferrero család éles eszű és édesszájú atyja a második világháború idején álmolta meg a krémek matuzsálemét, az akkori Supercremát egy kis családi vállalkozás keretein belül. Pietro

Ferrero a mogorótermesztéséről híres olaszországi Piedmontban készítette az első, először még jócskán kemény állagú, majd az ötvenes években lágygyá krémésített édességet. Az ötletet a szükség hozta: miután akkor Piedmontban igencsak magas adóval terhelték a kakaóbabot, így Ferrero úgy döntött, hátat fordít a hagyomá-

nyos csokoládénak és valami egészen újjal rukkolt elő. Így született meg a gianduja csokoládé, ami akkor még körülbelül ötven százalékban tartalmazott mogorót.

Enni vagy nem enni?

Igaz, a mogorókrém nem éppen az egészséges életmód egyik mintaeleme, de hát valljuk be őszintén, a csábítás sokszor nagy úr. Bár nem hizlal jobban, mint egy jó kis pörkölt vagy egy szalonával megrakott túrós csusza, a mogorókrémhez hajlamosak vagyunk automatikusan az elhízott amerikai gyerek rémképét párosítani. Bár a mogorókrém olasz eredetű, az Egyesült Államokban futotta be a legfényesebb karriert. Persze képmutatás volna az álmok országát vádolnunk minden, kevésbé egészséges trendért vagy szenvedélyért, hiszen a magyar konyhát sem nevezhet-

Csináld magad!

Ha nem szeretnénk magunkat a boltok polcainak hektikusan változó minőségű termékeire bízni, lépünk a tettek mezejére, s álmodjuk meg saját, házi, krémes finomságunkat! Mindehhez nem kell más, mint 2,5 dl tejszín, 2 dl tej, 6 dkg porcukor, 3 lap zselatin, negyed rúd vanília, 2 tojás és 6 dkg földimogyoró. Elsőként a mogyorót készítjük elő: forró serpenyőben piritjuk, barnítjuk, majd egy konyharuha segítségével megtisztítjuk héjától, ezután következik a darálás, de finomra ám! Hideg vízbe áztatjuk a zselatint, a tejet pedig fél vaniliarúddal forraljuk fel. Két tojás sárgáját négy deka porcukorral keverünk el, majd ezt is a tejhez adjuk. Miután a keveréket levettük a tűzről, hozzáadjuk a zselatint, s olvadás után átszűrjük, ekkor kerül bele a darált mogyoró. Amikor beindul a kocsonyásodási folyamat, hozzáadjuk a maradék cukrot a tejszínhab felével. Kis csészékbe porciózzuk a finomságot, s ha kellőképpen inyencek vagyunk, a csuprok tetejét a maradék tejszínhabbal izesítjük.

nénk éppen fitness barátoknak. Az egészség napjainkban kényes téma: míg dohányárut népszerűsítő reklámokat már nem láthatunk a televízióban, az alkoholkampányok számára továbbra is zöld az út. Talán igazságtalan volna az édes krémeket is a tiltólistás termékek közé sorolni, a Nutella számára mégis igen-csak rezgett a közelmúltban a lécs, bár a probléma itt a megtevesztéssel volt. 2008-ban a Nutella egy televíziós reklámban úgy hirdette magát, mint a gyerekek kiegyensúlyozott reggelijének elengedhetetlen kiegészítője. A készítő az állították, hogy a szervezet lassan használja fel a Nutellával bevitt energiát, így egész napos lendületet biztosít a kicsiknek. A reklám sugárzása után több nézői panasz is érkezett a félrevezetés miatt, hiszen a Nutella cukor- és olajtartalma kifejezetten magas, a reklámot pedig betiltották.

A teszten olyan terméket is találtunk, ami nem felelt meg a követelményeknek, tehát fogyasztásra nem javasolt.

a már emlegetett cukortartalom. Az általunk tesztelt krémek összetevőit összegezve elmondhatjuk, hogy a legtöbb termék tartalmaz cukrot, növényi olajat, sovány tejport, tisztított pörkölt mogyorót, tejsavóport, kakaóport és emulgeálószeret.

Szomorú tény, hogy a tizenkilenc mintából mindössze tizenegy címkéjén szerepelt a tápanyag összetétele. Energiatartalom szempontjából nagy különbségeket nem tapasztaltunk: 100 g termék elfogyasztásával körülbelül 530–619 kilokalóriát viszünk be szervezetünkbe, a zsírtartalom 31 és 42,5 g között mozog, a szénhidrát-tartalom 49 és 57 g között van. A krémek gyártói egy adagot 15 g-ban, vagyis egy kávéskanálnyi mennyiségben határoznak meg, ez egy szelet kalács vagy kenyér megkenéséhez elegendő. Ha valóban csak ennyit eszünk naponta, az a napi megengedhető energiafogyasztás 4–6 százalékát jelenti. Így javasolt, hogy valóban csak módjával, egyszer-egyszer fogyasszuk, nem ajánlott nap mint nap nagykanállal habzsolni a finomságot.

Vásárlás előtt mindenképp érdemes elolvasni az összetevők listáját, s lehetőleg azt a terméket választani, amely növényi olajokat és nem keményített növényi zsírt tartalmaz. Ez utóbbi ugyanis a szervezet számára nem emészthető, sőt hátrányos tulajdonságokkal rendelkező „transz zsírsavakat” tartalmazhat.

Mi van benne?

Minden kakaó- és mogyorókrém elődje vitathatatlanul a Nutella. A pontos recept természetesen a Ferrero család hétpeccés titka, amit legalább olyan komolysággal őriznek, mint a gyulai vagy csabai kolbász hamisítatlan összetevőit. Annyit tudunk, hogy a fő hozzávalók a cukor, növényi olajok, mogyoró, kakaó, tejpör. Ezek adják a krémnek az élvezt körülbelül harminc százalékát. A magas kalóriatartalomért ötven százalékban a zsírok tehető felelősek, a másik bűnös pedig

Testre fel!

A krémek alapvetően két csoportra oszthatók: mogyoró- és kakaókrémre. A gyakorlatban ez a kérdés már nem olyan egyszerű, hiszen a vizsgált termékek többsége nevében viseli a mogyoró szót, ettől mégsem mondható mogyorókrémnek. Kóstoltunk mogyorós izesítésű kakaókrémet, kakaós mogyorókrémet, mogyorós csokoládékrémet, mogyorós nugátkrémet, tehát a kategóriák tárháza igencsak széles. Az általunk tesztelt 19 minta között akadt például kreatív, karamellás változat, mint a magasabb árfekvésű francia Bonne Maman karamellkrém a maga bronzosan ragyogó, egyedi színével és különleges ízével. Kevesbé kreatív, ám mindenképp rendhagyó színvilágot mutatott a WINNY kenhető

Bio mogyorókrém

A modernkor egészségtudatos világában elengedhetetlen, hogy minden finomságnak legyen bio változata is. Nincs ez másképp a krémeknél sem. A bio mogyorókrém száz százalékban ellenőrzött ökológiai gazdálkodásból származó földimogyoróból készül. Ráadásul a címke tanúsága szerint sok magnéziumot és fehérjét tartalmaz. Összetevői nádcukor, húsz százalék mogyoró, napraforgóolaj, öt százalék kakaópor, sovány tejpör, pálmazsír, szójasziszt, szójalecitin és vanília kivonat. Persze a bioság nem egyenlő a fittséggel, az energiatartalom ugyanis ebben az esetben is magas, az árról nem is beszélve.

Termék neve	Tömeg [g]	Fajlagos ár [Ft/100g]	Vásárlás helye (V), Gyártó (Gy), Forgalmazó (F), Szárm. hely (Sz)	Szín, külső ¹ (s=0,7)	Állag ¹ (s=1,0)	Illat ¹ (s=0,9)	Íz ¹ (s=1,4)	Össz-pontszám ²	Minősítés ³
Mogyorós kréme									
Nutkao kakaós mogyorókrém	200	490	V: Match Sz: EU	4,9	5,0	4,6	4,9	19,3	kiváló
Nutoka mogyorós krém	400	94	V: Aldi Gy: Wilhelm Reuss GmbH	5,0	4,7	4,7	4,7	19,1	kiváló
Nutella Ferrero kenhető kakaós mogyorókrém	400	178	V: Reál; F: Ferrero Sz: Lengyelország	4,4	3,7	4,7	4,3	17,1	jó
Tesco Chocolate Spread mogyorós-kakaós kenhető krém	400	94	V: Tesco Sz: Németország	4,6	4,6	4,0	3,4	16,2	jó
Tesco Duo Spread kakaós-mogyorós kenhető krém	750	64	V: Tesco Sz: Németország	4,3	4,6	3,7	3,3	15,5	jó
Chocolate kakaós krém mogyoróval	750	76	V: Aldi Gy: Wilhelm Reuss GmbH	4,3	4,1	3,9	3,4	15,4	jó
Choco Nussa mogyorós nugátkrém	400	94	V, F: Lidl	4,4	3,7	4,0	3,3	15,0	jó
Nutoka Duo mogyoró ízű desszertkrém	750	76	V: Aldi Gy: Wilhelm Reuss GmbH	4,0	4,4	3,7	3,1	15,0	jó
Cora Mogyorókrém Classic	350	123	V: Match F: Magyar Hipermarket Kft.	4,1	3,4	3,9	3,3	14,4	közepes
Cora Mogyorókrém Twist	350	123	V: Match F: Magyar Hipermarket Kft.	4,3	3,6	3,6	3,1	14,2	közepes
Sympathica mogyoró ízű, kenhető, kakaós krém	400	142	V, F: Lidl	3,9	3,6	3,4	3,1	13,8	közepes
Reál Kenhető mogyorókrém Classic	400	95	V, F: Reál Gy: VINO Gusto Kft.	3,4	3,7	3,9	2,7	13,4	közepes
Mister Choc kakaós, mogyorós ízű kenhető krém	750	37	V, F: Lidl	3,7	3,7	3,3	2,9	13,3	közepes
Tesco Value Hazelnut Chocolate Spread	400	70	V: Tesco Sz: Hollandia	3,6	4,0	3,4	2,6	13,2	közepes
Reál Kenhető mogyorókrém Twist	400	100	V, F: Reál Gy: VINO Gusto Kft.	4,0	3,7	3,1	2,7	13,1	közepes
Winy Kenhető mogyorókrém Twist	350	100	V: Match Gy: VINO Gusto Kft.	1,9	1,4	2,4	1,6	7,1	nem megfelelő
Kakaós kréme									
Bonne Maman karamellkrém	380	336	V: Match F: Maresi Foodbroker Kft.	4,7	4,0	4,7	4,4	17,7	kiváló
Miss Nuss csokoládé ízű krém	350	108	V: Tesco Gy: VINO Gusto Kft.	4,4	3,7	3,1	2,3	12,8	közepes
Cora csokoládé ízű krém	400	107	V: Match F: Magyar Hipermarket Kft.	3,6	2,7	3,0	2,3	11,1	még megfelelő
¹ A 0-5 közötti vizsgáloi pontszámok átlaga. ² Az összpontszámba az egyes értékek az s súlyozó faktorral szorozva számítanak bele. ³ Minősítés: 17,5-20,0=kiváló, 15,0-17,4=jó, 12,5-14,9=közepes, 10,0-12,4=még megfelelő, 0,0-9,9=nem megfelelő.									

mogyorókrém Twist, amiben a csikok olyan hevesen járták a twistet, hogy az üveg tetején lévő krém a fehér és a barna gyanús, már-már visszataszító egyvelegében tündökölt. Körülbelül minden második termék, köztük a már többször etalonként emlegetett Nutella számlájára írhatjuk rossz pontként a krém tetején kicsapódó olajat is. Ez a gyengeség az ízt nem befolyásolja, legfeljebb olyan érzetet kelthet a csemegézni vágyó szemlélő-dőben, mintha a kiszemelt finomság a nagy melegben izzadásnak indult volna. Ha már itt tartunk, a tesztelés során figyeltük az állagot: a krém nem lehet sem túl kemény, rendeltetésének megfelelően pedig túl folyós sem. A már emlegetett gyanús fizimiskájú Winy krém állaga például inkább emlékeztetett a forró cso-

kira, mint egy valamirevaló krémre. Kisé folyós állagot mutatott az ízében egyébként valóban különleges Bonne Maman karamellkrém, de olyan termék is akadt, amibe csak komoly erőfeszítések árán sikerült beleérőltetnünk a kanalat. Figyeltük még a minták színét is. A túlságosan halovány krémekek szemben a sötétebb barnába hajló termékek kaptak több pont, s szempont volt az is, hogy a csikok ne folyjanak egybefüggő pacává.

Ahogy azt a tesztek alkalmával szoktuk, szakértő csapatunk ezúttal is próbára tette minden érzékszervét. Ennek megfelelően kiszagoltuk a finomságok illatát, megszállottan kutattuk az orrunk felé szálló mogyoró aromát, ahogy az egy mogyorókrémhez alapvetően dukál.

Nutella nap

Anyák napja, gyereknap, nőnap, Valentin nap és még sorolhatnánk. Az év szinte minden napján ülünk valamilyen jeles ünnepet, miért is ne szentelnénk huszonegy órát a mogyorókrémnek is? Valahogy ekképp gondolkoztak azok az Olaszországban élő amerikai fiatalok is, akik február ötödikén idén negyedik alkalommal ünnepelték a Nutella világnapját. A nagyszabású összejövetelen mogyorókrémes gyerekkori történetek elevenednek fel, receptek cserélnek gazdát, de természetesen a fő program a mogyorókrém közös habzsolása, s a legmegrögzöttebb, rekorder fogyasztó évenkénti avatása.

Gyakran kellett csalódnunk: több esetben különös, inkább tejporra, vagy más összetevőre emlékeztető illatot éreztünk. Nem volt ez másképp az izzel sem. Míg egyes krémekek le sem tagadhatták volna a mogyorót, máskor avas mellékíz rontotta a harmóniát, esetenként itt is a tejpor vagy az olaj avas íze dominált.

A felkarikázott kiflit és almát ezúttal is csak az egyes minták közötti ízselejtés használtuk, hogy semmi se befolyásolja ízlelőbimbóinkat.

A csomagolásról általános következtetéseket vonhatunk le: a krémeknek döntő többségben üveg- vagy műanyagpohár dukál, amit a leleményesebb forgalmazók egyes esetekben pohárrá formázva újrahasznosíthatóvá tesznek. Bár mindegyik termék rendelkezett visszazárható fedéllel, kibontáskor nyitó fülecske híján szinte minden esetben gondot okozott a fólia elegáns kibontása. Persze azért ettől különösebben nem jöttünk zavarba: nem udvariaskodtunk a csomagolással, téptük, ahol értük. A címke feliratai jellemzően olvashatóknak bizonyultak, egy-két kivételtől eltekintve. A Hazelnut Chocolate Spread felirata például rossz nyomdatechnikával készült, ezért a szöveg szinte olvashatatlan. Találtunk egy rossz fordítást is: a Choco Nussa egy mogyorós csokoládékrém, amelyet magyarul „Mogyorós nugátkrém”-nek fordítottak. A nugát azonban kakaóvajból

és mogyoróból készül, ám jelen esetben legfeljebb a 7,5 százalékos zsírszegény kakaóporból kerülhet a kakaóvaj a krémbe, a zsír többi része növényi olaj. Egy szó, mint száz, minden szempontból tapasztaltunk hideget-meleget egyaránt. Nézzük, mindez milyen pontszámokat eredményezett!

Rántsuk le a leplet!

19,3-as összpontszámmal első helyen a Nutkao kakaós mogyorókrém végzett. Bár sehol sem vesztett sok pontot, a legtöbbet, négy tizedet az illat miatt vontunk le, ízében azonban szinte tökéletesnek bizonyult, mindössze egy tized volt a szépség-

hiba. Úgy látszik, a minőséget meg is kell fizetni, a tesztelt termékek közül ugyanis a Nutkao a legdrágább, 490 forintért adják száz grammját. A legjobb vétel a szintén kiváló minősítést szerző Nutoka mogyorós krém lett, hiszen amellet, hogy állagában, külsejében és ízében is elégedettek voltunk vele, száz grammja mindössze 94 forintba kerül. A már többször emlegetett, ízében különleges, karamellás ízesítésű Bonne Maman Karamellkrém ért még el kiváló minősítést, folyóssága miatt veszítve a legtöbb pontot.

A teszten olyan terméket is találtunk, ami nem felelt meg a követelményeknek, tehát fogyasztásra nem javasolt, ilyen pedig ritkán fordul elő a Kosár tesztjein. Ez volt az a bizonyos Winny Kenhető mogyorókrém Twist, ami sem csikos, sem krémes, sem pedig finom nem volt, de még az illata sem bizonyult bizalomgerjesztőnek.

Kerekes Borbála

A magyar átlag

Magyarosnak mondott éttermekben jártunk

Noha három, magát magyarosnak valló étteremben jártam, többet nem tudtam meg arról, mitől is magyaros egy magyaros étterem. A gulyástól? A burgonyalángostól? A vasi pecsenyétől? A mátrai borzaskától? A galuskától? A sertől? A hortobágyi húsos palacsintától? Urambocsá' a jattól? És milyen az „újmagyar” konyha? Léteznek-e merész újítások, olyan kreációk, amelyek a tradíciókról el nem feledkezve új minőséget hoznak a gasztronómia világába? A válasz: nem. Tartok tőle, a mai Budapestet járva Krúdy nem érezné magát otthonosan. Nyilván attól sem dobódna fel különösebben, hogy van olyan pesti vendéglő, ahol kiváló a francia(!) hagymaleves, és létezik olyan restaurant is, ahol a malacsonka szeleteket mazsolás áfonyalekvárral locsolgatják, s ruccolával – véletlenül sem káposztával – tálalják.

Arany hordó étterem

Budapest I. kerület, Tárnok u. 16.

A múlt kötelez – gondolhatnánk a Budai Vár macskaköveit koptatva. Hiszen itt minden kőnek, háznak, épületnek, utcának története van. Nemcsak a Mátyás templomnak vagy a Galériának, hanem – idevetem csak úgy taláломra – például az Uri utca 47-nek is, melynek valaha Szerecsen Ház volt a neve, s Corvin János volt a tulajdonosa. Nem messze innen, egy másik mesebeli lakóházban August Antal fogadta hajdan jóféle szekszárdi bikavérrel Liszt Ferencet, aki – hálából – haza se ment hetekig. Hiába, a Vár rabul ejti az embert, jöjjön akár a szomszédos kerületből, akár Weimarból.

A Várnak két „arca” van. Létezik a misztikus, a különleges, a vendégszerető, a patinás és létezik a magyaros, a fapados, a vásári, a lehúzos. Mondok is egy példát az utóbbira. Ott van az Arany hordó, amely alatt pinceborozó rejlik, ami maga is jelentős múltra tekint vissza, s amelynek a teraszáról az első budai patika épületére láthat rá a vendég. Szóval a

vendéglő adottságai kiválóak, de úgy fest, ennyivel beéri a személyzet.

Az Arany hordó olyan, mint harminc éve volt. Szocreál miliő jellemzi, de nem az a retrós, hangulatos, a nyolcvanas éveket kellemetesen megidéző atmoszféra „lengi” be, hanem a balatoni lángosos bódék és az aranykor utáni időkben sorsukra hagyott vállalati üdülők. A koszt – ha csak az árakat veszem – királyi. No persze, papíron az I. osztályon „utazunk”, valójában a fapadoson. Ahol egy szimpla paradicsomsaláta ára 900 forint!

Az Arany hordó amúgy magyaros étterem, odakünn a vendégváró palatáblára rávésték krétával, hogyaszongya: „Traditional hungarian cuisine”, valamint, hogy: „Goulash Soupe”. Utóbbiról annyit, hogy az alföldi gulyásleves 950 forintba kerül, de a menünek is része, méghozzá olyan formában, hogy somlói galuska jár melléje 1.690 aranyforintért. Az ajánlat kedvezőnek tetszik, ámbátor egy menübe a leves és a desszert között talán illenék, hogy befurakodjon egy tartalmas főfogás is. Fura álméteknak tűnik a tölgyfával füstölt mangalicasonka szeletek ruccolás zöldsalátán mazsolás

áfonyalekvárral locsolva elnevezésű hordós csoda is, de jómagam – bizalmatlanul, mégis váltig reménykedve – inkább a budavári fatányérosra (3.600 Ft) neveztem be.

Bár ne tettem volna! A miniatűr bőség-tálon elfekvő vasi pecsenye ehetetlennek, rágósnak bizonyult, úgy festett, mint egy megkínzott mosogatórongy. A malachús pedig – bocsánat a szóért – zsírcsimbók volt, nem embernek való koszt. A kolbász és a hagymás tört burgonya ugyanakkor ízlett, eme portékákra akár büszke is lehetne a konyha. A vállrángatós-arcbabámulós pincér mutatványaira kevésbé. Roppant zavaró, ahogy megpróbálja ránk tukmálni az ezerforintos – aligha primőr – salátát. A sör (egy pohár: 550 Ft) minőségéről legyen elég annyit idevézni, hogy noha a tradicionális magyar márkát csapolják, végül hideg vizes, zavaros lötyt érkezik. Ennyi viszontagság után persze nem megy csodaszamba, ha az emberfia a desszerttel és a kávéval már passzolja, sejtében fizet, és sietve távozik. És ama apróságon is már csak utóbb, a budavári macskaköveken tűnődik el, hogyan eshetik meg egy első osztályú étteremben, hogy nincs itallap, borlap, s az étlapon sincsenek feltüntetve az italárak. A miéltre néhány órával később az internetről kaptam választ: egy szimpla eszpresszó 550 forintba kerül.

Arany hordó

Arany hordó	
Stílus/kiszolgálás	10/2
Portéka	10/3
A hely szelleme	10/2
Summa	2,3

Kék rózsza	
Stílus/kiszolgálás	10/7
Portéka	10/8
A hely szelleme	10/6
Summa	7,0

Kék Rózsa

Bp., VII. kerület, Wesselényi u. 9.

Szeretem, ha egy vendéglő tartós minőséget képvisel egy olyan piacon, ahol általában minden időleges, bizonytalan és slendrián. A Kék Rózsa egyszerű kis honlapján a következőt ígéri az odalátogatóknak: „éttermünk egy hagyományos II. osztályú magyar vendéglő, az egyik legolcsóbb belvárosi hely.” Igazi menzafészek.

Kék abroszok, menzaszékek, álmenyendezet. A halvány sárga falak sivárságát jó érzékkel kiválasztott plakátképek, a tizes-húszas évek világát, humorát élénk idéző fotográfiák oldják. Piknikus alakok a főszerepben, sörívós-szalonspicces rajzolt mesketék, amerre csak nézek. Valami azért hiányzik. Maga a ser! A csapolt Heineken (egy korsó 600 Ft) és a Soproni (egy korsó 490 Ft) bárhol beszerezhető; az itallap habzó fejezete – ha már a ser központi téma lett – lehetne sokszínűbb. Igaz, amit kihoznak, abban legalább nem csalódtam. Ahogy a személyzetben sem, mert barátságosak, udvariasak.

A francia hagymaleves (500 Ft) pazar. Krémes, illatos nedű. A mellérendelt sajtos melegszendvics is csinos darab. Ráadásul a leves gyorsan érkezik, majdhogynem fénypostával. Még sincs összezsapva. Rózsáék libamájban is „erősek” és nem is drágák. A rostonsült csirkemell libamájás pikáns mártással szervírozva 1.800 forintba kerül. A rostonsült libamáj szeletek Madeira-mártással elnevezésű „költeményért” 2.600 forintot kérnek el, ami még megéri. Csak hát, miért éppen Madeira? – merül fel a kérdés.

De Atlanti-óceán ide, Nagykunság oda, a rostonsült fogas filé zöldmártással (1.300 Ft) szintén korrekt árucikk; a hal puha, simulós portéka, amihez jól megy a burgonyalángos 350 forintért, amolyan extrafelszereltség gyanánt. Az édeskés végszó ezúttal nem maradhat el, mivel a desszertek izletesek. A hatszáz forintos Gundel palacsinta jobb, mint a Gundelben, igaz, ez nem akkora dobás, ha tudjuk (és ezt bizony sokan megfigyeltük, észleltük már!), hogy a ligeti szentélyben jó ideje a nevet fizetjük meg, nem pedig a varázslatot. Sebaj, így a Wesselényi utcai étkező másik specialitása, a Kék Rózsa palacsinta (600 Ft) szintén felértékelődik.

Szeged étterem

Bp., XI. kerület, Bartók Béla út 1.

Megvallom, szép emlékek kötnek a Szeged étteremhez. Gyermekkoromban megfordultunk itt apámékkal, így 2010-ben üdítő érzés volt megtapasztalni, hogy olyan sok minden nem változott. Habár a falakat átfestették és a berendezés sem teljes egészében ugyanaz, mint egykor, a lényeg változatlan. Az asztalok, a piros-fehér terítőkombináció és a boltívek is a múltat idézik. Ahogy az ecetszag is betragadt. A pincérek pedig – képzem én – törzsgárdisták lehetnek.

Az étlapot mintha „csak” renoválták volna. Egy-két óvatos újítás mellett maradt a középutas étkek hosszú sora: vörösboros marhapörkölt 2.800 forintért, paprikás csirke galuskával 2.200-ért, pulykamell rántva párolt gyümölcszel (2.400 Ft), hortobágyi húsos palacsinta kétezerért. (Adag vaj: 300 Ft.) No, és a halak, amiről mindig is híres volt az étterem. Igaz, egy harcsapaprikás túrós csuszával 3.200 forintos áron már nem éppen az a visszautasíthatatlan ajánlat. Fő-

képpen nem a II. osztályon. Az ételek amúgy kiadósak. És a gombaleves (800 Ft) kiváló, hiszen nem olyan zsíros, mint másutt. A gomba és a répa jó ízű, friss szerzet. A rántott pulyka megjárja, bár a mellérendelt káposzta viseltes. A gyümölcsök – barack, ananász, meggy, meggyéb – szépen ropognak. Ahogy a hortobágyi is pont olyan, amilyennek lennie kell. Azaz: átlagos. Középutas. Rutinos. Korrekt. Semmi több.

A Szegednek csöndje van. Megsüvegeleendő történelme. Egy darabka Budapest. Ámde elkoptak a színei. Most úgy fest, mint egy gyéren látogatott vendéglátó-ipari múzeum, ahol valaminő furcsa okból még nem állt le a konyha.

Szabó Zoltán Attila

Szeged étterem	
Stílus/kiszolgálás	10/5
Portéka	10/6
A hely szelleme	10/6
Summa	5,7

A mozgóképek szentélyei

Budapesti mozikörkép

A magyar mozikultúra központja 79 mozijával minden kétséget kizáróan a főváros. A Magyarországon vetített filmek célközönsége és művészetfelfogása a huszadik század során jelentős változásokon ment keresztül, csakúgy, mint a mozizás gyakorlata és az ahhoz kötődő szokások. Nyári mozikörképünk alkalmával megvizsgáltuk 4 multiplex és 4 art mozi szolgáltatásait Pest belvárosában és Budán.

Budapesten az 1900-as évektől datálható a mozizás szokásának elterjedése. „Kezdetben a kinematográfiai (mozgóképet) vetítő helyet 'kini'-nek becézte a magyar közönség, mindaddig, míg 1907 júniusában a Vigszínház be nem mutatta Heltai Jenő Bernát című színdarabját, amelyben elhangzott a Dal a moziról kuplé. Ennek köszönhetően a köznyelv hamar átvette, s megszerette a vetítőhely e speciálisan egyedi kifejezését” – olvashatjuk a merliner.net cikkében. 1919-re már 32 filmvállalat működött az országban. Ezek közül is kiemelkedett a Corvin filmstúdió, a Star filmgyár, a Phönix, az Astra-stúdió és az Uher. Az öt legnagyobb vállalatból mára csak a Corvin aktív, ahová mozi-körutam során szintén ellátogattam. A mozikörutat a belváros gerincének mentén, a 4-es-6-os vonalán kezdtem el tervezni.

Tervezés, informálódás

Manapság fiatalok és idősek számára is az egyik legnépszerűbb időtöltés a mozi-ba járás. Legyen szó baráti összejövetelről, randevúról vagy családi kiruccanásról, a mozi mindig kézenfekvő megoldás. A filmes guruk értelmezésében ez az igazi tiszteletadás egy film előtt, az ott-honi dévédézéssel szemben. A mozi-ba járás népszerűségénél fogva a moziműsor igen sok helyen megtalálható. Nyomatott formában ingyenesen is hozzájuthatunk, elég benézni egy gyorsétterembe vagy kávézóba, és jó eséllyel találunk ilyen magazint az újságstandnál (mint a PestiEst vagy az Exit), melyben filmek és mozik szerint is keresgélhetünk. A moziműsört természetesen bármikor megnézhetjük interneten, erre kiváló az est.hu (mely teljes kultúrprogram-paletta), a port.hu (mely egyben tv-műsor is), a mozi.mon.hu vagy az origo.hu/filmklub. A tervezés során alaposan utánajártam a filmeknek, amelyek felkeltették az érdeklődésemet. Elolvastam egy-két cikket, kritikát és megnéztem a hivatalos trailert (bepillantást, zanzásított előzetest), mielőtt jegyet foglaltam volna az adott előadásra, s ezt javaslom mindenkinek, aki el akarja kerülni a csalódást a vetítővászon előtt. Természetesen a trailerek is félvezetőek lehetnek, mint

a Tetovált lány című svéd krimi-thriller-nél, amely a trailer alapján inkább akciófilmnek tűnt (ettől függetlenül igen jó film, érdemes megnézni).

Büfé

A mozik büféit igen nehéz összehasonlítani mind kínálatban, mind pedig a kasszák számában, elhelyezkedésében. A művészmozik általában presszót vagy sörözöt üzemeltetnek alsó szintjükön, többnyire a vetítőtermektől független be-

Szubjektív teszt-legek

Legszebb vetítőterem: Puskin;
Legkényelmesebb szék: Cinema City Allee;
Legjobb kávézó: Puskin;
Legjobb elrendezés: Palace Mammut;
Legjobb hangfalszett: Corvin.

A 3D-élménye

A 70-es évek óta fejlesztett technológia a különféle szűrőkkel ellátott szemüvegekkel választja el a két szem fókuszpontját egymástól, megteremtve ezzel a térhatást. Az emberi szem a mélységet 3D képábrázolás nélkül is észleli. A kétdimenziós kép alapján is felfogja a távolságot a tárgyak takarásából, élességéből és egymáshoz viszonyított nagyságából. Valójában csak két dolgot nem tud egy sima kép: a sztereopszist, avagy a térlátást, és a szemeink fókuszálásának szabadságát. A ma használatos 3D technológiáknak egyelőre csupán a sztereopszist sikerült megvalósítani, továbbra sem nézhetünk bármely irányba a vetítőteremben. Korábban nem vonzott a 3D-technológia a piros/zöld, piros/kék lencsés szemüvegekkel, hiszen nem akartam más színeket látni, mint amilyeneket a rendező, a vágó vagy a grafikus kigondolt. Mivel ez az úgynevezett „anaglyph” technológia ilyen erős hatással volt az eredeti színekre, a filmkészítés külön ágazata maradt csupán a periférián, speciálisan 3D mozikba készített filmekkel. A Westendben azonban már az új, polárszűrős technológiát próbálhattam ki, mely nem eltérő színek, hanem a lencsén végigfuttatott, szem számára láthatatlan vonalak segítségével polarizálja a fényt, s több óras viselés során sem okoz fejfájást, mint színes elődei. Ismerőseim közül néhányan panaszkodtak, hogy a 3D hatások a felső sorokban nem élénkek, a fókuszos effektek felejthetőek, szerencsére ennek jelét itt, a Westendben nem tapasztaltam. A képminőség tökéletes volt, s egy kis tisztítás után a 3D szemüvegek is használhatónak bizonyultak. A képélményt maximalizáló lencséket sajnos gyenge minőségű, kényelmetlen szemüvegkerettel kellett viselni, amely csupán egyféle méretben érhető el, hiába esne le a fejünkről, vagy nyomná az orrunkat. Így lett az Avatar az első 3D-film, amit megnéztem, és a látvány számomra igazán meggyőző volt.

osztással és elérhetőséggel. A moziás eme hagyománya a kulturális igényű társaságoknak, baráti köröknek köszönhető, akik egy elgondolkodtató film után szívesen beszélnek ki minden percet egy pohár bor vagy egy csésze kávé mellett. Jellemző, hogy míg a multiplexeknél általában a kommersz cégek csipsz-csokigumicukor-kínálatából válogathatunk, a művész mozikban kávé- és teakülönlegességet, croissant-t, süteményt is rendelhetünk. Mivel a büféket és kávézókat ilyen formában összehasonlítani nem lehet, kiválasztottam azt a terméket, melyet csaknem minden filmszínházban árulnak, a pattogatott kukoricát.

Popcorn

Mint a moziás amerikai gyakorlatából átvett hagyománya, a pattogatott kukorica fogyasztása a filmnézés szerves része lett, így ez majd minden moziban kapható. Sajnos általában nem jók a tapasztalataim a mozis popcornokról. A fűszerezés zöme megfelelő, sőt, néha erős is, (ez nálam nem probléma, de sokakat zavar), viszont, ami komolyabb hiányosság, hogy a mozis pattogatott kukoricák szárazak, és néha a torokra és a garatra tapadva fuldokló érzést okoznak. A másik kellemetlen tényező a silány választék. A legtöbb moziban csak egyféle popcornot lehet kapni, ami elég furcsa 2010-ben, amikor már az édestől a sósig többféle ízesítéssel találkozunk az élelmiszerboltok polcain. Így hát marad a legolcsóbb megoldás annak, aki minőséget akar – otthon elkészíteni, és elvinni a moziba (viszont az bizony kicsit sem lesz meleg, mire elindul a fim).

Székek

Nincs kétségem afelől, hogy a legtöbb moziba járónak igen fontos, a hát- és gerincproblémásoknál pedig egyenesen a

legfontosabb kritérium az ülések kényelme, hiszen ha nem érezzük jól magunkat a vetítőteremben, hiába első osztályú a film, a szórakozásunknak lótték. A lapunkban közölt értékelésbe a puha, ergonomikus kialakítás mellett a székek távolsága, és egy apró, ám hasznos kényelemfokozó is beletartozik; a pohártartó. Persze hiába van pohártartó, ha nem kényelmes a mozi, így az értékelés során elsősorban azt figyeltem, hogy a szék több ülőhelyzetben is megfelelő támaszt biztosít-e, és felülete komfortos érzést ad-e, kelően benyomódik-e.

Személyzet

A moziélményhez ugyan kis mértékben tartozik hozzá, ám mindenképpen szolgáltató-befolyásoló tényező a személyzet felkészültsége és kedvessége. Nem véletlenül mondják minden hostess-munkánál, hogy első a mosoly, mert nagy általánosságban jobban elviseljük, ha a személyzet lassú vagy inkompetens, mint amikor goromba vagy türelmetlen velünk. Persze egy pultos vagy jegykezelő ne legyen erőltetetten nyájaskodó vagy tolakodóan kedves sem, csupán kellőképpen laza, türelmes és segítőkész. Gyanítom, hogy a mozis munkának gyakran pozitívan, életkedvvel indulnak neki, ám a lendület félúton elvész. A tesztkörút során a legkedvesebbnek (és egyúttal leggyorsabbnak is) a pénztártól a büfén át a beléptetésig a Palace Westend személyzete bizonyult.

Kép

A kép megítélése moziélménynél igen bonyolult, hiszen ez a tényező mindig az adott filmtől függ. Milyen kamerákat, milyen vizuális effekteket, szűrőket alkalmaztak a vágásnál, illetve mennyire részletes az animáció?

A teszt során tehát nem vizsgálhatóak olyan szempontok, mint a kontraszt vagy a felbontás. A képet az adott mozi paramétereinek fényében értékeltem olyan szempontok alapján, mint a fényerő (a projektor ezt nagyban befolyásolja), a vászon elhelyezése vagy, hogy túlnyúlik-e a vásznon a kép, illetve fordítva. Persze az sem mindegy, hogy mekkora a vászon, ám nem az számít, hogy minél nagyobb legyen, hanem, hogy az adott terem székeinek mindegyikéből jól látható legyen a teljes mozivászon. Ez pedig sokszor kisebb, távolabbi helyezett vászonnal érhető el. Az egyik pozitív véglet a felújított Puskin mozi klasszikusan gyönyörű Metropolis terme, a negatív pedig a Művész 3-as terme.

Mozi neve	Megjorítás, BKV (s=1)	Partolás (s=1)	Teljes áru jegy	Kedvezményes nap és ár (Ft)	Személyzet (s=0,8)	Moziszékek (s=1,2)	Nézőtér levegő min. (s=1)	Képmínőség (s=1,4)	Hangmínőség (s=1,4)	Nézőtér hőm, hűvös/meleg/ideális (kb. 21 Celsius fok)	Kis adag sós popcorn ár	Sós popcorn minőség (s=0,7)	Mellékletesség (s=0,8)	Mellékletesség megközelítettség a termékkel (s=0,7)	Összpontszám* - összmínősítés
Multiplex mozik															
Palace Mammut (1024 Bp., Lövőház u. 2-6.)	10	10	1.450	szerda, 950	9	9	10	10	10	ideális	400	7	10	9	95,2 kiváló
Corvin Budapest Filmpalota (1082 Bp., Corvin köz 1.)	10	8	1.350	szerda, 850	7	10	10	10	10	enyhén hűvös	410	5	8	8	89,1 jó
Palace Westend 3D (1062 Bp., Váci út 1-3.)	10	10	1.850	nincs	10	8	9	10	7	ideális	400	7	9	8	88,1 jó
Cinema City Allee (1117 Bp., Október Huszonharmadika u. 8-10.)	9	10	1.450	szerda, 990	8	10	10	10	8	hűvös	390	6	9	5	87,5 jó
Művész mozik															
Puskin (1053 Bp., Kossuth Lajos u. 18.)	9	5	1.200	kedd, 800	10	10	9	10	8	ideális	350	7	8	7	84,4 jó
Uránia (1088 Bp., Rákóczi út 21.)	9	7	1.100	hétfő, 600	9	8	8	10	8	ideális	nincs	5**	8	8	81,5 jó
Művész (1066 Bp., Teréz krt. 30.)	9	6	1.200	nincs	10	9	8	8	7	enyhén meleg	nincs	5**	6	4	73,9 közepes
Cirkó gejzir (1055 Bp., Balassi Bálint u. 15-17.)	8	6	1.200	csütörtök, 600	9	8	9	7	6	ideális	nincs	5**	8	8	73,5 közepes
*Az összpontszámban az értékek a súlyozó faktorial (s) szorozva szerepelnek. ** popcorn hiányában a büfé/kávézó megléte esetén adott pontszám. Minősítés: 90-100 kiváló; 80-89,9 jó; 70-79,9 közepes; 60-69,9 elfogadható; 0-59,9 nem elfogadható. Adattfelvétel időpontja: 2010. július.															

Hang

Valójában itt két nagyon különböző tényező összegzése mellett döntöttem, mely meghatározza a hangélményt. Ha egy teremnek az építésnek köszönhetően jó az akusztikája, valamiképp elensúlyozhatja a hangfalszett korszerűtlenségét, de a nagyon magas vagy nagyon mély hangoknál mindig kibújik a szög a zsákból. Ez történt – nagy meglepetésemre – a Palace Westend termében, az Avatar közben. Az akusztika kielégítő volt (nem olyan jó, mint a Pus-

kinban), de a nagyobb gépezetek, szörnyek mély hangjainál néha bereccsent a hangfal. A mai filmek hangeffektjei, zenéi szélesebb hangtartományban mozognak, mint a néhány évvel ezelőttieké, így érthető, hogy egyes hangfalak miért nem birkóznak meg a robajokkal, hörgésekkel, robbanásokkal. A probléma egyszerűen megoldható az erősítőben beállított, úgynevezett „limiterrel”, mely szabályozza az erősebb jelszinteket. Emiatt a Palace Westend kicsit lejjebb végzett a hangszetben, de az élmény megfelelő volt.

Közlekedés

A bevásárlóközpontok multiplexeibe az azokat körülvevő szórakoztató részleg mellett a kényelmes és sokszor (mozi-jeggel igazolva) ingyenes vagy csökkentett díjú parkolás miatt is szívesen jár a filmkedvelő publikum. Egy mozi mellett érdemes a sűrűn járó tömegközlekedési eszközök megállóihoz, illetve csomópontok környékére építeni. Ha egy mozi messze van a belvárostól, és éjszakai járat nem érinti, a késő esti előadások jó eséllyel lesznek deficitesek.

Összegzés

Noha ellepték a várost a plázák és a multiplexek, a régóta működő kisebb-nagyobb budapesti mozik meg tudták tartani közönségüket és színvonalukat. Természetesen körutam során nem lehetett az összes tulajdonságot osztályozni (pl. a filmkínálat változatossága), de igyekeztem objektív és általános igények szerint véleményezni a vetítőhelyeket. Egy biztos: Budapesten igazán jó dolga van a filmkedvelő publikumnak, úgyhogy irány a legszimpatikusabb, a legkényelmesebb vagy szimplán a legközelebbi mozi...

Bossányi Gergely

BKV-bosszúságok

Lehel téri metróállomás, július 5-én 12 óra 25 perckor. Elfogytak az utolsó jegyeim is, így egy 10-es gyűjtőjegyet kell vennem. A bejáratnál lévő két pénztárból az egyik zárva, a másiknál 3-4 vásárló áll. Nincs mit tenni – bár sietnék – beállok a sorba. Amikor az előttem álló kerül sorra, a jegyárúsító hátraszól a fülkéből, hogy „Ugye a piros ruhás hölgy volt az utolsó?”. Erre belép egy másik árúsító hölgy, és közli, hogy „Igen!” – Magyarul: váltás lesz. Lamentálásomra az árus közli, menjek át szembe a forgalmi irodába, ott is tudnak gyűjtőjegyet adni. Így teszek, ám a forgalmi irodában tétlenkedő három ember unott arccal közli: náluk ilyen nincs, menjek át szembe a pénztárba! Hiába mondom, hogy onnan küldtek, csak a vállát vonogatja az ablakhoz legközelebb ülő férfi. Irány vissza a pénztár, remélve, hogy gyorsan lezajlik a váltás. A szolgálatot leadó hölgy már el is tűnt, a munkába lépő (akinek valószínűleg hivatalosan csak 13 óra 00 perckor kezdődik a szolgálata) komótosan kipakolgatja a holmiját, letöltögeti a pultot, többször ellenőrzi a bélyegzőken a feliratokat, egyszer-kétszer újfent eltűnik hátul – mitsem törődve azzal, hogy közben a sor egyre hosszabb. Két férfi is áll a sorban, szemmel láthatóan türelmetlenül: az egyik elmegy az aluljáróban lévő újságos pavilonhoz (elvben ott is árulnak jegyet), majd mérgeesen jön vissza, és lamentálni kezd a lejáratnál posztoló ellenőröknek. Az ellenőr hölgy közli, neki ehhez semmi köze, majd – a további reklamálást elkerülendő – hozzáteszi, ő nem BKV-s!

Felkapom a fejem, és még dühösebb leszek: azt már korábban is tudtam, hogy a jegyárúsítást „kiszervezte” a BKV, de azt nem, hogy az ellenőröket is külső cég mozgatja. Egyik sem lenne baj iga-

zán, ha az alvállalkozó cégek szerződésében szerepelne az is, hogy a – gondolom nem kevés – díjért nem csupán egy feladatot kell ellátni, hanem szolgáltatni is kell. (Gyorsaságot, előzékenységet, segítőkészséget stb.) Vagy, ha szerepel a szerződésben, miért nem ellenőrzik, hogyan bánnak az utasokkal az alvállalkozók? S vajon akkor igazán hol is kéne reklamálni az elégedetlen utasnak? A BKV-nál vagy az alvállalkozónál? S vajon lehetne-e azért valakitől kártérítést kérni, ha a nem megfelelő szolgáltatás miatt az utas lekési a buszt vagy a vonatot? (Mint ahogy a jegyvásárlási sorban mögöttem álló hölgy is attól szorongott, hogy nem éri el a buszát, és csak néhány óra múlva megy a következő.) Az ügy kapcsán sajnos eszembe jutottak más rossz tapasztalataim is a BKV alkalmazottak és alvállalkozók tevékenységével kapcsolatban. A jegyárúsítás kiszervezése óta a jegyvásárlás sokszor kész tortúra. Hónap elején néhány napig vagy maximum 1 hétig még csak-csak megjelennek az állomásokon a mobil jegyárúsítók, de a többi napon van olyan metróállomás (például Újpest-városkapu), ahol bérletet egyáltalán nem és jegyet is csak egyetlen újságárusnál lehet venni.

Az 1998. évi XXVI. törvény II. fejezet 8. paragrafusára szerint a közlekedési rendszereknek alkalmasaknak kell lenniük a fogyasztóknak (értsd mozgáskorlátozott) személyek szállítására, közlekedésére. 2010. január 1-jéig kellett volna megfelelnie a törvény 8. §-ában foglalt feltételeknek a kihirdetésekor már működő közlekedési rendszereknek. Nos, ehhez képest a 3-as metró vonalán azokat az állomásokat, ahol már csak „kéreg alatt” fut a

Kíváncsian várom, hogy a BKV Zrt. új vezetése az egyre emelkedő jegyárakból vajon mennyit fordít a problémák megoldására.

metró, azaz nincsenek mozgólépcsők, a mozgássérültek egyáltalán nem tudják használni. (Van egy-két állomás, ahol „féloldalasan”, azaz a felszín felé működik mozgólépcső, de lefele ott is lépcsőn vezet az út.) Így kerekesszékkal közlekedőkkel nem is lehet találkozni ezeken az állomásokon, babakocsis kismamákkal azonban igen. Nekik általában a jóérzésű utasok segítenek le- illetve feljutni, mert az állomásokon cerberusként felvigyázó 2-4 ellenőrből egyik sem mozdul. (Egyszer bátorkodtam megkérdezni egyet, hogy vajon miért nem segítenek, hiszen négyen is vannak. Ridegen közölte, neki nem ez a dolga.) Bizonyára nincs benne a munkaköri leírásukban, viszont ez (is) lehetne egy szolgáltatás.

Az már csak „hab a tortán”, hogy gyakorlatilag azokat az állomásokat, ahol le- és felfelé is van mozgólépcső, sem tudják kerekesszékkal egyedül használni, és babakocsival is eléggé „meredek” vállalkozás a kismamának, főleg lefele, két keréken egyensúlyozva a keskeny lépcsőfokon végigmenni.

Igazán kíváncsian várom, hogy a BKV Zrt. új vezetése az egyre emelkedő jegyárakból vajon mennyit fordít és milyen gyorsan a fenti – csupán néhány kiragadott – probléma megoldására, nemcsak a cég „imázsát” téve kissé helyre, hanem uram bocsá’ új utasokat – és növekvő bevételeket – is eredményezve...

Lovas Katalin

Új elnök az NFH élén

Pintér István váltja Wittich Tamást a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság (NFH) főigazgatói székében. A szakember korábban az NFH Észak-magyarországi Regionális Felügyelőségének igazgatója volt. Az új elnök új irányt is szab az NFH-nak, amely ezentúl nem büntető hatóságként fogja meghatározni önmagát, hanem egy támogató szervezetként, amely a társszervezetekkel együttműködve – mint a PSZÁF vagy a Nemzeti Energia Hivatal – elő kívánja segíteni a hazai kis- és középvállalkozások jogkövető és piacélénkítő magatartását. Az NFH nagyobb hangsúlyt fog fektetni arra is, hogy „partnerséggel és együttműködéssel elősegítse a pénzintézetek szabályszerű működését.” Az új elnök bemutatkozásában kiemelte: létrehozzák a megyei hatósági fogyasztói tanácsadó pontokat, amelyek egy – határokon is átnyúló – hatósági segítő-hálózatot alkotnának, akár 24 órás rendelkezésre állással. Emellett meg fogják szüntetni a negatív céglisztákat, továbbá „a fogyasztói bizalom és a vállalkozói felelősségérzet érdekében” pozitív lajstromokat fognak létrehozni, valamint megalkotják a fogyasztóbarát emblémát. „A cél az, hogy a

jogszabálysértés ne ismétlődjön meg a cégek, szolgáltatók részéről. Ha a hatóság különböző akciókat, „kommandókat-hadműveleteket” indít, biztos, hogy fognak találni hibát” – vélekedett Pintér István. Erőteljesebbé kívánják tenni a fogyasztóvédelmi szakemberek képzését. Fontos feladatként elhangzott a pontos fogyasztóvédelmi jogszabályrendszer létrehozása is. A fogyasztóvédelmi törvény módosítására vonatkozó indítványt várhatóan ősszel fogja tárgyalni a parlament.

Stop a klónozott állatokból készült élelmiszereknek

Az Európai Parlament (EP) júliusi ülésén a képviselők a klónozott állatokból készült élelmiszerekről szavaztak. A képviselők többsége betiltaná az ilyen hús-, illetve tejtermékeket. Jelenleg ugyanis nincs hatályban olyan uniós jogszabály, amely rendelkezne a klónozott állatokból készített élelmiszertermékek engedélyezéséről vagy betiltásáról. Az Európai Bizottság és az Európa Tanács az úgynevezett „új élelmiszerekről” szóló jogszabály alá vonná ezeket. A képviselők

azonban külön szabályozást szeretnének, és kimondottan betiltanák a klónozott állatokból vagy utódjaikból készített tej- és hústermékeket. A többség viszont elutasította azt a módosított indítványt, amely szerint a genetikailag módosított növényeken nevelt állatokból készített termékeket kötelezően meg kellett volna jelölni. A második olvasatban megszavazott szöveg szerint a nanotechnológiával készített élelmiszereket jelöléssel kell ellátni, és speciális vizsgálatnak kell alávetni őket.

Amennyiben az Európa Tanács nem fogadná el az EP módosításait, a parlament nyári szünete után harmadik olvasatra kerül sor.

Élelmiszer-ipari ünnep augusztusban

2010. augusztus 17-22. között rendezik meg Budapesten és számos vidéki helyszínen az I. Fenntartható Élelmiszerlánc Világtalálkozót és az ahhoz kapcsolódó szakmai konferenciát: a X. Húshigiéniái és Húsvizsgálati Világkongresszust. Az esemény sajtótájékoztatóján dr. Búza László, a rendezvényt szervező Foodlawment Egyesület elnöke elmondta: „A fenntartható élelmiszerlánc magyar fogalom, mely a legfontosabb emberi szükséglet kielégítésének környezettudatos, a jövő tekintetében is elfogadható szemléletét jelenti.”

Az egyesületet 2008-ban alapították. Célja, hogy segítse és támogassa az élelmiszerlánc minden pontját: a termelőt, a feldolgozót, az áru terítésével, értékesítésével foglalkozó összes vállalkozást, magánszemélyt, hivatalt, kutatót, oktatót és nem utolsósorban a fogyasztót, akiért a lánc összes résztvevője dolgozik.

A budapesti helyszín a Budai Vár lesz, itt fogják megrendezni a baromfi-húsok világversenyét. Az eseményen fogyasztói sátor várja az érdeklődőket ételbemutatókkal és egészséges életmóddal kapcsolatos fogyasztói fórummal.

Gyaraky Zoltán, a Vidékfejlesztési Minisztérium Élelmiszerlánc-elemzési főosztályának vezetője szerint a szakmának változásra van szüksége, és annak elsődleges szempontja a minőség. „A magyar élelmiszer-feldolgozók megmutathatják a világnak, hogy a hagyományokra építve egyedí, minőséget és biztonságot képviselő élelmiszereket tudnak előállítani” – mondta.

Számos vidéki helyszín kapcsolódik az eseménysorozathoz. Békéscsabán rendezik meg a kolbász és szalámi világbiennalét, míg Szegeden a vadételek, Mezőkövesden a szalonna, a tepertő, a zsírok és a bőllérek, Alsózsoltán a felvágottak és vörös áruk, Kecskeméten a kecskehúsok és húskészítmények kelnek versenyre.

Összeállította: Schäffer Dániel

Pótolhatatlan emlékeink

Digitális fotóelőhívás

A nyár nem csak az idegenforgalomban, de a fotóelőhívó műhelyekben is főszezonnak számít. Mivel ma már a fényképek zöme Magyarországon is digitális gépekkel készül, a technológia előnyeinek és hátrányainak ismertetése mellett összeállításunkban arra kerestük a választ, bitekben tárolt emlékeinket hogyan őrizhetjük meg a legbiztonságosabban az utókornak.

Alig tíz év alatt a digitális forradalom alapvetően változtatta meg fényképezési szokásainkat. A 24/36 tekerescsés film a múlté, hisz pusztán a meg nem vásárolt filmek árából akár egy szezon alatt megtérülő digitális technológia nem csak azonnal visszanezhető képeket, mozgókép rögzítési lehetőséget és több ezer, kvázi ingyen rögzíthető képet jelent, de kitűnő minőséget és könnyű kezelhetőséget is egyben.

A bőség zavara

Paradox módon a szinte korlátlan fényképezési lehetőség egyben komoly pazarlással is jár. Az újabb digitális fényképezőgép generációk egyre na-

gyobb felbontással kerülnek a polcra, a megapixel verseny következtében a felhasználói képek mérete ma már több megabájt darabonként. A 8–12 megapixelt dicsőítő marketing üzenetek pedig erkölcsileg elavulttá teszik az egyébként kitűnően működő első generációs, 2-3 megapixeles gépeket, annak ellenére, hogy a 9x13 vagy 10x15-ös papírképhez szokott hétköznapi fogyasztó számára a 2 megapixelnél nagyobb felbontás kínálta előny gyakorlatilag észrevehetetlen. A nagy felbontással járó XXL file méret hátrányai ugyanakkor kézzelfoghatóak. Rögzítéséhez

A közösségi oldalak és a képtárhelyek, ha archiválásra nem is, de képeink „környezetbarát” és olcsó megosztására kitűnőek.

nagyobb memóriakártya kell, a kép le-, illetve internetes feltöltése több időt vesz igénybe, kezelése-tárolása nagyobb számítógép kapacitást köt le. Ráadásul felmérések szerint a digitális fényképek 95 százalékából soha nem készül papírkép, a képernyőn viszont már egy pár száz kilobájtos kép is tökéletes vizuális élményt ad.

S hogy mi ebből a tanulság? Egyrészt csak kivételes esetben állítsunk be 2 megapixelnél nagyobb felbontást a gépünkön, másrészt merjünk törölni! Sokan elkövetik ugyanis azt a hibát, hogy babonából vagy lustaságból még a rosszul sikerült vagy érdektelen képeknél sem nyúlnak a delete gomb után. Pedig ez esetben is igaz a „kevesebb több” szabály. Évek távlatában az egykori nyaralásról élvezetesebb és intenzívebb élményt ad 50-60 jól sikerült, lényegi pillanatot megragadó kép visszanezése, mint 5-600 vegyes kép átpörgetése. Különösen, hogy pár tucat képnél még van esély arra, hogy egyenként felcímkézzük őket, megjelölve mikor, hol, milyen apropóból készült. Több száz képre csak a legritkább esetben jut idő és energia.

Idő kapszula

A digitális fényképek archiválása egyelőre tapogatózás a sötétben. Mert miről is van szó? A digitális fényképek ma jellemzően CD vagy DVD lemezekre kerülnek, illetve több-kevesebb

Cégnév	Foto üzlet-webáruház							
	Digipont		Kodak Foto		220 Foto		Foto.hu kft.	
Webcím	digitalcenter.hu	onlinefoto.hu	fotologus.hu		220foto.hu		foto.hu	
Rendelés helye	2 üzletben	weben	1 üzletben	weben	4 üzletben	weben	1 üzletben	weben
Teljesítési idő	1 óra/4 nap	másnapra	10-180 perc	2-4 nap	1 óra/1 nap	1 nap	1 óra/2 nap	2 nap
9x13 (Ft/kép)	85/45	45	60	29	49/44	34	55/44	34
10x15 (Ft/kép)	90/50	50	65	39	59/48	38	59/47	37
13x18 (FT/kép)	150/90	90	120	59	89/68	58	86/69	59
Kép átvétele	helyben	201 üzletben	helyben	futár vagy üzlet	üzletben	futár vagy üzlet	üzletben	futár vagy üzlet
Alapdíj (Ft)	–	–	–	199	–	–	–	299, de 1.500 felett ingyen
Futárköltség (Ft)	–	–	–	990	–	990, de 4.000 felett ingyen	–	990, de 9.000 felett ingyen
Kedvezmény	–	–	50 db=10%, 100 db=15%, 150 db=20%, 200 db=25%, 250 db felett=30%	–	100 db felett 9x13=42 Ft/34 Ft, 10x15=49 Ft/38 Ft, 13x18=79 Ft/59 Ft	100 db felett 9x13=18 Ft, 10x15=28 Ft, 13x18=49 Ft	9x13 50 db 39 Ft, 150 db 34 Ft, 10x15 50 db 45 Ft, 150 db 39 Ft, 13x18 150 db felett 60 Ft	9x13 50 db 29 Ft, 150 db 24 Ft, 10x15 50 db 35 Ft, 150 db 29 Ft, 13x18 150 db felett 50 Ft
Összehasonlító ár								
100 db 10x15, legolcsóbb	5.000	5.000	5.525	4.099+futár	3.800	2.800+futár	4.500	3.500+futár

*A képek szélessége a szabványméretnél 1-2 cm-mel kisebb. Adatfelvétel: 2010 július.

ideig a merevlemez mélyén pihennek. A kérdés csak az: meddig? Vajon felelősséggel kijelenthető az, hogy egy CD lemez adattartalma 20-30 év távlatában is elérhető marad? És ha igen: vajon lesz még akkor olyan eszköz, amin azt elő is tudjuk hívni?

Ne áltassuk magunkat: 20 év alatt nem csak a foto filmet, de a floppyt, a bakelit lemezt, a kazettás magnót is technikatörténeti emlékké minősítette a technikai fejlődés, mely továbbra is zakatol. Hisz már most látható, hogy a CD napjai is meg vannak számlálva. A

saját eszközök mellett potenciális képarchívumként szöbe jöhet még az internet is. Tucatnyi ingyenes képtárhely van, ahol elvben időkorlátozás nélkül több ezer képünk lephet otthonra. Az ingyenesség ugyanakkor azzal is jár, hogy a szolgáltató bármikor, előzetes hozzájárulásunk nélkül letörölheti a képeinket, vagy egyszerűen csődbe megy, és bottal üthetjük a – képeink – nyomát.

Kijelenthető ugyanakkor, hogy pár kattintás és képeinket barátaink, rokonaink a világ bármely pontjáról láthatják, ráadásul ez számunkra is kényelmes, hisz csak egy linket vagy információs körlevelet kell az érintetteknek küldenünk, több megás csatolmányokkal lelassított mailek tucatjai helyett. Mi akkor a legjobb, időtálló megoldás a digitális képek archiválására? A papír alapú képelőhívás... Nem túl trendi, de 150 év bizonyítja, hogy bevált.

Kézbe vehető múlt

A fényképeink előhívására alapvetően 3 lehetőség közül választhatunk. Az otthoni fotonyomatás első pillantásra gyors és kényelmes megoldásnak tűnik. Tulajdonképpen az is, viszont akinek az összköltség is számít, azt a nyomtató, a festékkazetta és a fotópapír borsos ára és az ebből következő magas egy képre jutó kiadás komolyan el fogja bizonytalanítani.

A legkézenfekvőbb, a hagyományokra leginkább emlékeztető megoldás, ha a

fényképezőgép memóriakártyájával egy fotostúdiót vagy egy fényképelőhívó sarkokkal rendelkező kiskereskedelmi üzletet – drogériát, hipermarketet, műszaki áruházat stb. – keresünk fel. A számítógép-hozzáféréssel nem rendelkező, illetve a géphez nem értő, jellemzően idősebb emberek számára extra előnyt jelent, hogy itt nem csak az infrastruktúra, de a hozzáértő segítség is rendelkezésre áll. A képek árát egyrészt üzletpolitikai megfontolások határozzák meg (lásd táblázatunkat), másrészt a kép méretétől, a rendelt

Alter Játék Kft	Onlinefoto Kft	Hipermarket		Műszaki üzlet			Drogéria	
		Cora*	Interspar*	Photo Hall*	Media Markt*		Drogerie Markt*	Rossmann*
elohivas.hu	fotomarket.hu	cora.hu	interspar.hu	photohall.hu	mediamarkt.hu		dm-drogeriemarkt.hu	rossmann.hu
weben	weben	7 üzlet és web	kb 32 üzlet+ web	100 üzlet és web	17 üzletben	weben	kb. 250 üzlet és web	kb. 185 üzlet és web
2+1 nap	1 nap	3 nap classic	3 nap normal	3 nap/7 nap	1 óra/3 nap	3 nap classic	3 nap classic	3 nap normal
30	36	35	38	79/69	45/20	39	31	39
30	39	39	48	79/69	50/25	49	33	45
59	59	65	69	129/99	105/75	99	59	79
futár vagy üzlet	üzlet vagy web	üzletben	üzletben	futár vagy üzlet	üzletben	üzletben	üzletben	futár vagy üzlet
–	290, de 1.000 felett ingyen	199	249	átvét üzletben 799	–	199	299	199
1.200, de 10.000 felett ingyen	990, de 10.000 felett ingyen	–	–	990	–	–	–	999
100 db felett 10x13=27 Ft, 200 db felett 10x13=25 Ft	9x13 100 db 18 Ft, 10x15 100 db 36 Ft, 300 db 29 Ft	100 db felett 9x12=29 Ft, 10x13=35 Ft, 200 db felett 9x12=25 Ft, 10x13=29 Ft	9x12 75 db 29 Ft, 10x13,5 75 db 39 Ft, 200 db felett 29 Ft	Akció: 10x13 100 db 2.499 Ft, ál- landó kedvezmény: 10x13 100 db 49 Ft, 200 db 39 Ft	Akció: 10x15 5 nap 15 Ft	9x12=75 db felett 29 Ft, 10x13 35 db 44 Ft, 50 db 41 Ft, 75 db 39 Ft, 120 db felett 29 Ft	9x12 100 db=23, 250 db felett=15 Ft, 10x13 100 db felett=27	9x12 100 db 33 Ft, 120 db 29 Ft, 250 db felett 19 Ft, 10x13 40 db felett 20 Ft
2.700+futár	3.600+futár	3.699	4.149	2.499 akció	1.500 akció	4.099	2.999	2.199

mennyiségtől és a határidőtől is függ. A legjobb árat jellemzően 100 feletti mennyiség esetén, és minimum 3-4 napos átfutással érhetjük el. A körülmények közötti kifizetődik, hisz a szolgáltató választásból és a megrendelt kontingensből adódó árkülönbség akár 300 százalék, azaz nagyobb mennyiségre 5-10 ezer forint is lehet.

Amennyiben mégis azonnal vagy pár órán belül van szükség a képekre, a fényképész üzletek professzionális fotonyomtatói képviselik a legjobb ár/érték arányt, de normál méretben és

hétköznapi felhasználásra a bevásárlóközpontok, nagyáruházak önkiszolgáló foto automatái által helyben nyomtatott képek sem okoznak csalódást. Igaz, ez utóbbiak esetenként meglehetősen borsos áron, szűk méretválasztékban és előre megvásárolandó feltöltő kártyával dolgoznak.

Rendelés és képátvétel

A legkényelmesebb fényképelőhívási módot jelenleg kétség kívül a webes képrendelés jelenti. Bármelyik szolgáltatót válasszuk is, a Google keresője által felkínált több tucat cég közül, a lényeg ugyanaz: a kiválasztott képek feltöltése, a megrendelés feladása pár perc, a kiszállítás a megadott címre pár nap alatt megtörténik, fizetni elég a csomag átvételekor. Mivel a házhoz szállítás alapesetben pénzbe kerül, a költségek minimalizálása érdekében a szolgáltató kiválasztásakor érdemes figyelni arra, hogy egyes cégek lehetőséget adnak az elkészült képek üzletben történő ingyenes átvételére, illetve bizonyos rendelési összeg felett eltekinthetnek a szállítási díjtól. Ugyanakkor van olyan szolgáltató, amelyik például transzferdíj címén néhány száz forintot mindenképpen leszámol, így a pusztán a képek egységára alapján történő cégválasztás, különösen kisebb tételnél megtévesztő lehet. Fontos figyelni továbbá arra, hogy kiszállítási címnek olyan helyet adjunk meg, ahol napközben ténylegesen elérhetőek vagyunk

(lehet munkahely is), hisz a sikertelen kiszállítás költsége is kiszámlázásra kerül – jogosan. Arra is érdemes ügyelni, hogy amennyiben egyszerre több méretű képet rendelünk, a mennyiségi kedvezmény szempontjából a darabszám nem adódik össze és olykor a vállalási idő is hosszabb. Lehetőség szerint az ékezetes betűket tartalmazó képnevek használatát is kerüljük, hisz egyes szolgáltatóknál ez kompatibilitási problémákat okozhat.

Orovicz Viktor

Nem kristálygömbből jósolunk

Meteorológia és klímaváltozás

Mindannyiunk életét befolyásolja, de kezd egyre kiszámíthatatlanabbá válni, mi az? Az időjárás. Idén csak július elején köszöntött be a nyár, az ezt megelőző tavaszi viharok pedig felmérhetetlen károkat okoztak, és több száz embert tettek hajléktalanná. Meteorológusokat kérdeztünk az egyre extrémebb és kiszámíthatatlanabbá váló időjárásról, arról, hogyan is működik, mennyire pontos a mai időjárás-előrejelzés. Emellett kíváncsiak voltunk arra is, miként alakulhat a jövőben térségünk klímája.

Meteorológus berkekben ismerős a történet: ha egy időjós társaságban mulatja az időt, és megtudják, mivel is keresi a kenyerét, rögtön elhangzik a kérdés: „na és milyen idő lesz holnap?” Pedig ő nem feltétlenül a holnapi idő megjósolója. Vannak köztük középtávú előrejelzők, repülés-meteorológusok, klímameteorológusok, informatikával, megfigyelésekkel foglalkozók, és van, aki csak veszélyjelzéssel foglalkozik.

A békától a számítógépig

„Egyszer előfordult, hogy egy békát tettünk a munkatársakkal egy befőttesüvegbe, hogy megnézzük elindul-e a létrán felfelé, ha borús az idő. Az eső ugyan elkezdett esni, de a béka nem mozdult” – sztorizik Török László meteorológus, az Országos Meteorológiai Szolgálat (OMSZ) munkatársa, aki média-meteorológiával foglalkozik. A népi időjárás-előrejelzéseknél mára sokkal kifinomultabbak a módszerek.

Már a múlt század első felében arra törekedtek a szakemberek, hogy az időjárást befolyásoló légköri folyamatokat elméleti síkon, matematikai egyenletekkel írják le. Így az előrejelzés legpontosabb formájává az úgynevezett numerikus előrejelzés vált, melyet számítógépekkel készítenek.

A számítógépek segítségével kialakult meteorológiai technológia immár komp-

lex modellezési rendszert alkot. A légköri folyamatok számítógépes modelljei napjainkban már 240, sőt akár 360 órára előre készítenek előrejelzéseket arról, hogy az idő hogyan fog változni. Az előrejelzés a modellek eredményei alapján történik – tudjuk meg a rövidtávú prognózisról. „Tulajdonképpen nem magát az időt, hanem azokat a folyamatokat vizsgáljuk, melyek meghatározzák az időjárást” – mondja a szakember.

A modellek fejlesztése idő-, és pénzigényes dolog. Emiatt bár minden ország készít saját területére is számítógépes modelleket, de nagyobb kontinensekre vagy globális méretben csak a nagy meteorológiai központok foglalkoznak előrejelzésekkel. Ezekben a számítógépes légkörmodellekben alkalmazott közelítések országoként (modellenként) mások, emiatt természetesen a prognózisok sem egyeznek meg. Ezért van szükség a szakemberre, hogy kiválassza az egyes előrejelzések közül azt, ami szerinte a legvalószínűbb jövőt mutatja be.

Moore-i jóslat

„Különbözőképpen tudjuk előre jelezni a hőmérsékletet, a szélereősséget vagy a csapadékot, tehát viszonylag nehéz arra pontos választ adni, hogy százalékos arányban milyen hatékonysággal működik az előrejelzés” – szól a meteorológus válasza arra a kérdé-

sünkre, hogy mennyire lehet pontos egy időjárás-előrejelzés.

A módszerek azonban folyamatosan változnak és fejlődnek. Mivel már a számítógépek a meghatározóak az időjárás-előrejelzésben, erre a szakmára is igaz Gordon Moore, az Intel alapítójának becslése. Moore 1960-ban fogalmazta meg, hogy a számítógépek kapacitása 18 hónaponként megduplázódik. Az idő igazolta ezt az állítást, és ez a meteorológusok számára azt jelentette, hogy a légkörmodellek egyre pontosabbak, egyre részletesebbek lehetnek. „A középtávú előrejelzésben mintegy 10 évente egy napot nyerünk. Így például 2020-ban várhatóan olyan pontos lesz a hétnapos előrejelzés, mint most a hatnapos” – mondja Horányi András meteorológus, aki klímamodellezéssel is foglalkozik.

Neumann és az időjósok

Sokan nem tudják, hogy a meteorológiának is köszönhetjük a számítógépek polgári alkalmazását. A második világháború után 1946-ban, az első számítógép üzembe helyezésekor (Elektronikus Numerikus Integrátor és Számítógép, ENIAC) annak elsődleges feladatai katonaiak voltak, hiszen a gép létrehozását az amerikai hadsereg finanszírozta. Az első számítógép az atombomba programban vett részt. Az évek óta az USA-ban élő Neumann János fiatal magyar professzor javasolta a számítógép üzemeltetőinek, hogy a programban békés, azaz polgári alkalmazás is szerepeljen: alkalmazzák a számítógép kapacitását a meteorológiára. A feladat pedig a légköri mozgásegyenlet megoldásának kiszámítása volt. Neumann vezetésével 20 meteorológus dolgozott 1946 augusztusától kezdve, és végül 1950 márciusában kaptak lehetőséget, hogy használják a 40 méter hosszú és 30 tonnás gépet. A legelső elektronikus számítógép megépítése eszközt teremtett ahhoz, hogy a hosszadalmas számításokat több hónap helyett néhány óra alatt lehessen elvégezni. A sikeres kísérlet után az 1950-es évektől kezdve egyre-másra alakultak meg a nemzeti meteorológiai szolgálatok számítógépes modellező és előrejelző központjai.

Forrás: OMSZ

Hőségriadó

Valószínűleg nem esett még ennyi eső Magyarországon májusban, amióta rögzítik az erre vonatkozó adatokat. A rendkívül esős időjárásért a mediterrán térségből származó, az ország felett többször is átvonuló ciklonok voltak felelősek.

Az OMSZ és az ELTE Meteorológiai Tanszék éghajlati modell eredményeinek összefoglalója nem fest túl rózsás képet a hazai klíma várható alakulásáról. Kiderül például, hogy századunk közepén száz-kétszáz százalékkal, az évszázad végére háromszáz-négyszáz százalékkal lesz nagyobb a hőhullámok gyakorisága, miközben a csapadékos napok száma csökken, és – bár a modellek alapján egyelőre nem jelentősen – nő a sok esővel járó, viharos események száma.

„A globális éghajlati modellek képesek az éghajlati rendszer egyes összetevőinek – a légkör, az óceán, a szárazföld, a jégtakaró és az élővilág – fizikai folyamatainak leírására, valamint a komponensek közötti bonyolult kölcsönhatások jellemzésére” – válaszolja a klímamodellzés rendszerét Horányi András. „Ezek a modellek a komplex éghajlati rendszer egészét együtt kezelik, ezért lehetőségünk van velük leírni az éghajlati rendszer változásait külső kényszerek változása esetén. A globális információk regionális pontosítására úgynevezett regionális éghajlati modelleket használunk” – fejtegeti a kutató. Ilyen mintákból készült az OMSZ és az ELTE összefoglalója is, amely válaszolja a Kárpát-medencében várható éghajlatváltozás részleteit.

A modelleknek és az éghajlati előrejelzéseknek azonban számos bizonytalansága van. Az egyik ilyen maga az emberi tényező. Az emberiség szén-dioxid kibocsátásának reális változását feltételezve Magyarországon a nyári átlaghőmérséklet akár 6 fokot is növekedhet, optimista előrejelzések szerint viszont ez a változás lehet „csupán” 3,5 fok is.

Horányi András elmondta, hogy a Kárpát-medencében a hőmérséklet változását biztosabban, pontosabban meg tud-

ják határozni, mint például a csapadékét. Itt sokkal több a különbség, több a kérdés. „A modellek alapján az biztosnak látszik, hogy Észak-Európában csapadéknövekedés, délen csapadécsökkenés lesz a jövőben. Magyarország a két régió között helyezkedik el, ezért a sok bizonytalanság. Vannak olyan modellek, amelyek szerint nálunk is csökkenni fog a csapadék, mások szerint nőni” – ecselteli a meteorológus.

Politikusok és szkeptikusok

Sokan megkérdőjelezik, hogy a föld éghajlata a globális felmelegedés miatt változik, illetve tagadják, hogy a jelenség egyáltalán létezne.

Mint azt megtudhattuk, a melegedésnek lehetnek pozitív hatásai is, ám ettől még maga a felmelegedés tudományos ténynek számít, méghozzá az erősödő üvegházhatás alapján. „A tudománynak nyitottnak kell lennie minden egyes nézetre, így természetesen figyelemmel kísérjük a klímaszkeptikusok véleményét, elméleteit is” – mondta a meteorológus.

„A probléma az ő állításaikkal az, hogy az általuk felhozott elméleteket nem ültetik be éghajlati modellekbe, s így módon nem bizonyítják be, hogy az új elmélet egy másfajta éghajlatot vetítene előre, mint amire a jelenlegi számítások alapján gondolunk” – mondta el Horányi András. Majd hozzátette: „Mi azzal foglalkozunk, hogy a modellek becslései alapján várhatóan milyen lesz a magyarországi klíma a jövőben, és nem kristálygömbből jósolunk.”

A klímaszkeptikusokról pedig sokszor kiderül, hogy valamilyen ipari lobbierdekében kreálták meg saját tanulmányukat – tehetnének hozzá.

Bármekkora is legyen a jövőben a hőmérséklet növekedése az mindenképpen hatással lesz (van) a mezőgazdaságra, mindennapi életünkre, a nemzetgazdaságra. Ezek azok a dolgok, amiket a törvényhozók egyelőre nem igazán vesznek figyelembe.

„A politikusok általában a közeli jövő éghajlatára kíváncsiak, s nem arra, hogy várhatóan milyen éghajlat lesz 20–30 vagy akár 70–100 év múlva. A felkészüléshez azonban mindenképpen hosszabb időtávban kell gondolkodni, és arra kell törekedni, hogy az alkalmazkodási lépéseket objektív alapokon, klímamodellek eredményeire támaszkodva tegyünk meg (például milyen utakat, épületeket építsünk, milyen burkolattal kell ellátnunk az autópályákat stb.) – javasolja a meteorológus, aki szerint a klímát kockázatelemzési alapon kellene figyelembe venni a tervezési folyamatokban.

Schäffer Dániel

Ha nehéz az iskolatáska

Tapasztalatok és ötletek iskolakezdéshez

Szeptemberben a gyerekek iskolába mennek. Vége a könnyes óvodai búcsúztatónak, új időszámítás kezdődik a kicsik és nagyobbak életében. Cikkünkben körüljárjuk, milyen iskolatáskát válasszunk, hol érdemes spórolni, és mit tegyünk, ha gyermekünk szorong.

Az iskolakezdés igazából az óvodáskorból az iskoláskorba átlépő gyerekeknél, illetve az általános iskolából a középiskolákba készülőknel jelent nagyobb anyagi és pszichés megterhelést. Bár a boltok már július végétől tele vannak akciós iskolaszerekekkel, füzetsomagokkal, és szebbnél szebb gyerekcsalogató táskákkal, tolltartókkal, érdemes végiggondolni, mire is van igazából szükség.

Az általános iskolába készülőknel a beiratkozás után az iskola átadja a beszerzendő tárgyak listáját, ami iskolánként, sőt osztályonként is eltérő lehet. Szerencsére bizonyos vállalatok iskolakezdési támogatást adhatnak a dolgozóiknak a cafeteria rendszeren belül. Ez felhasználható ruházati termékek, taneszközök és tankönyvek vásárlására. A támogatás maximuma 22.500 Ft, és akár mindkét szülőnek kiadható.

Az sem baj, ha az iskola nem rohan a tananyaggal, főleg az írás-olvasás elsajátítását szokták sürgetni, pedig szakemberek szerint nem biztos, hogy ez jó megoldás.

Hű társunk, a táska

Ami biztos, hogy szükség van iskolatáskára. A kicsiknek ez különösen fontos, afféle kultikus tárgy lehet, hisz jelzi, ők már nem óvodások. A kisebbeknek könnyű táskát választani, a kamaszokkal érdemes konzultálni, mielőtt megvesszük nekik a szuper praktikus darabot, mert könnyen előfordulhat, hogy „ez ciki” felkiáltás után a sarokban landol. Amire érdemes odafigyelni: az iskolatáska ne oldaltáska, hanem hátizsák legyen, hogy egyenletesen terhelje mindkét vállat. A szíjak párnázottak és állíthatóak legyenek, férjen be alájuk a kabát is. A hátrész legyen párnázott, és több ponton is érintkezzen a testtel. Nem rossz, ha fogantyú is van a táskán, aminél fogva fel lehet akasztani a pad oldalára. Mindenképpen jó, ha fényvisszaverő csík vagy ábra található a hátizsákon, mert ez adott esetben életmentő lehet. Az alja legyen valamilyen kopásbiztos anyaggal bevonva – legtöbbször itt kezdenek el a táskák

szétnenni. Nem biztos, hogy a megfelelő hátitáskát megtaláljuk az első boltban, ráadásul az is előfordulhat, hogy a kiválasztott darab nem is lesz olcsó. De egy jó táskának mindenképpen évekig kell szolgálnia használóját, ezért érdemes kicsit többet kiadni érte.

Nem elhanyagolható költséget jelent az íróasztal. Bár a kisebbek még a konyhasztalnál is megírhatják a leckét, érdemes őket időben rászoktatni a saját asztaluk használatára. Megfelelő kialakítás, sok tárolóhely és egy jó szék kell ahhoz, hogy a gyerek gerincének ne ártsunk. Asztalok ősz táján a hipermarketekben is kaphatók, de célszerű a Domus, IKEA, Jysk boltokat szintén megnézni. A megfelelő íróasztal magassága állítható, sőt még tökéletesebb, ha a dőlésszöge is szabályozható.

Az iskolák nagy része az A/5-ös méretű füzetet kéri, ennek darabját 35–60 Ft-ért szerezhetjük be. Az A/4-es méret 60 Ft-nál kezdődik. A fényesebb, extrább füzetek azonban ennél többre kerülnek, kérdés, hogy érdemes-e ezeket megvásárolni. A spirálfüzetek még ennél is drágábbak, 100 forinttól kezdődnek, de akár 600 Ft-ért is találhatunk egy-egy mutatósabb darabot. Sokan használnak füzettartó boxot, ami védi a füzeteket, és kartonból készül. Érdemes áldozni rá, az A/5-ös mérethez illő 400 forintnál kezdődik.

Ceruzák, tollak, írószerek

Hol van már a rostirón, amivel újságpapírra rajzoltuk a betűket? Manapság szebbnél szebb ceruzák és tollak csalogatják a gyantúlan iskolásokat a fogyasztás világába. Grafitceruza azonban mindig kell, ezt márkásan körülbelül 30 Ft-tól kaphatjuk meg, névtelen társaik még ennél is olcsóbbak.

Hegyező is szükséges. Ez lehet (a legerősebb) fém, illetve műanyag vagy akár környezettudatosnak fa is. Érdemes olyat venni, ami vékonyabb és vastagabb ceruzát egyaránt hegyez. A hatdarabos zsírkréták ára 60–400 Ft között van. Sok helyen kérnek töltőtollat: ha nem mondják meg milyenre van szükség, akkor a kicsiknek érdemes vastagabb, könnyebben fogható választani. A ceruzafogást megkönnyítő kis gumi is sokat segíthet, papíráru üzletekben juthatunk hozzá.

Felszerelés	Legolcsóbb	Legdrágább
Tornacipő	900 Ft	10.000 Ft
Tornadressz	990 Ft	4.500 Ft
Iskolatáska	1.000 Ft	10.000 Ft
Körző	99 Ft	730 Ft
Töltőtoll	300 Ft	5.000 Ft
Golyóstoll	50 Ft	600 Ft
Zsebszámológép	650 Ft	1.600 Ft
A/5 füzet	25 Ft	60 Ft
Grafitceruza (márkás)	30 Ft	100 Ft
Színesceruza készlet (12 darabos)	120 Ft	1.300 Ft
Temperakészlet (10 darabos)	300 Ft	2.400 Ft
Vízfestékkészlet (12-es)	400 Ft	700 Ft
A4-es rajzlapcsomag (10 darabos)	40 Ft	120 Ft
Színes gyurma	300 Ft	600 Ft
Olló	60 Ft	1.000 Ft
Ragasztó	50 Ft	600 Ft
Tolltartó (üres)	200 Ft	5.000 Ft
Vonalzókészlet, 4 darabos	150 Ft	1.300 Ft
Összesen:	5.664 Ft	45.610 Ft
Forrás: on-line papír-írószer boltok – 2010. júliusi árak		

Amivel színes lesz a világ

A rajz és a technika óra is megköveteli a maga tanszereit, a színes ceruzákat, a temperát vagy a gyurmát. Ollót kell venni, na meg ragasztót, illetve sok helyen kéri a színes papírokat is, melyeket a legtöbb üzletben csomagban árulnak.

Ha már beszerztük az írószereket, felvetődik a kérdés: mibe pakoljuk őket? Hát a tolltartóba! Itt a kínálat végtelen, retro, bio, trendi vagy végletekig egyszerű között választhatunk. A fém tolltartó – bár kétségkívül sokan szeretik – nem tesz jót a ceruzáknak, válasszunk inkább olyat, amely megvédi az írószereket. Manapság árulnak írószerekkel megtöltött tolltartókat (600–3.000 Ft) – szó se róla, ez kényelmes megoldás, de előfordulhat, hogy a benne lévő dolgok nagy részét nem használjuk.

A hipermarketek mellett érdemes a sportszaktboltokba is benézni tornafelszerelésért. Testnevelés órához természetesen a cipőn kívül tornadressz vagy atléta is dukál, már ha nincs az iskolának saját egyenpólója. A kisebbek még nem márkaérzékenyek, de a középiskolába menő kamaszoknál előfordulhat, hogy mélyebben kell a pénztárcába nyúlni, mert márka tornafelszerelésre vágnak. A felszerelést érdemes zsákban tárolni (pillanatok alatt megvarrható), vagy a sok helyen kapható textil-szatyorba rakni.

Mi a helyzet a tankönyvekkel?

Mi még az Október 6. utcában álltunk sorba a tankönyvekért. Manapság a legtöbb iskola megrendeli magának a kinézet tankönyveket, melyeket aztán helyben lehet megvásárolni. Az általános iskola első osztályába készülőknek ez 7.000 Ft-nál kezdődik, de egy jó nevű pesti gimnáziumban a kilencedikesek 15.120 Ft-ért vehetik meg a tankönyveket, igaz, a nyelvkönyvekkel együtt. A három vagy több gyereket nevelő családok ingyenes tankönyvellátásra jogosultak a nappali rendszerű iskolai oktatásban, csakúgy, mint a tartósan beteg gyerekek, a gyerekvédelmi kedvezményben részesülők és a valamely fogyatékossgal küzdő gyerekek.

A gyermeki lélek

Az iskolakezdes a gyerekek számára számos változással jár. A szülők aggódnak, a gyerekek hol lelkesek, hol félve néznek az új kihívások felé.

A 6-7. életév környékén a gyermekben számos testi és lelki változás zajlik. A fogváltás, a testarányok megváltozása, a logikai szabályok alkalmazásának elkezdése, a valóság nagyobb jelentősége és a függetlenedés felerősödése jellemzi ezt a korszakot. Az iskolaérettséget az óvodapedagógusok általában meg tudják mondani. Kétes esetben a nevelési tanácsadó is készít felmérést, mely alapján el lehet dönteni, maradjon még egy évet az oviban a gyerek vagy menjen iskolába. A tapasztalatok szerint többet árt a túl korai iskola, mintha egy évet várna a szülő. Fontos, hogy a szülő ne a saját elképzeléseit erőltesse a gyerekre, hanem hagyja a gyermeket saját tempójában fejlődni. Ha a gyerkőc fekete pontot visz haza, azt sem szabad túldimenzionálni vagy drámának felfogni. Az első évek alatt derül ki, miben tehetséges a gyerek – ezt érdemes megvárni. Az sem baj, ha az iskola nem rohan a tananyaggal, főleg az írás-olvasás elsajátítását szökták sürgetni, pedig szakemberek szerint nem biztos, hogy ez jó megoldás. Sajnos a gyerekek életkori sajátosságait figyelembe vevő ta-

nítási módszerek inkább az alternatív iskolákban bukkannak fel, a hagyományosban ritkábban, bár természetesen itt is találni kitűnő pedagógusokat.

Az éppen iskolába menő kisgyerekek hamar elfárad az új történésektől. Ezért érdemes legkésőbb nyolc-fél kilenckor lefektetni, mert sok mindent kell feldolgoznia. Amennyiben megoldható, este már ne nézzen a gyerek televíziót, inkább meséljünk neki. Érdemes visszanyúlni a régi mesekönyvekhez, egy rövidebb állatmese vagy vallási történetek ebben a korban nagyon meg tudják fogni a gyerekeket.

Érdemes meghallgatni mit mesél a gyermek az iskoláról, de ha nincsenek összefüggő történetek, csak egy-egy kiragadott esemény, nem kell rögtön megijedni. A tanárával érdemes leülni az első hónap után, hogy milyen csemeténk osztálybeli szerepe, sikerült-e a beilleszkedés, hogyan veszi az akadályokat, látszik-e valamilyen elmaradás? A pedagógusok számára is fontos, hogy a szülővel kapcsolatot tartsanak, és együttműködve próbálják megoldani a lehetséges problémákat.

Gondok, bajok

Ha a gyerek túl korán kerül az iskolapadba, vagy valamilyen problémával küzd, esetleg szorong, azt legtöbbször viselkedésével jelzi. A has- és fejfájás, agresszív-vé válás, nyugtalanság vagy a láz pszichés problémákat is jelezhet. Szorongásra utalhat a hisztiroham, az állandó rosszkedv vagy az étvágytalanság. Ha a tünetek hosszabb ideig fennállnak, érdemes megkeresni az iskolaorvost, nevelési tanácsadót vagy egy gyerekpszichológust. Egyet nem szabad: legyinteni a problémára.

Amennyiben az iskolában sok az elvárás, érdemes otthon engedni a gyepőlön. Ilyenkor nem szabad még otthon is gyakoroltatni. A lelki stabilitás hosszú távon sokkal fontosabb, mint a tanulmányi eredmény, ezért ha a szülő úgy érzi, az iskolában túl nagy nyomás nehezedik a gyerekre, végső megoldásként más iskola után is nézhet.

Zimre Zsuzsa

A jó iskolatáskától a megfelelő sportig

Beszélgetés dr. Pék Gábor ortopéd szakorvossal

Vakáció ide vagy oda, az üzletek polcai tele vannak a tanévkezdéssel összefüggő termékekkel. Az előrelátó szülők már azon is gondolkodnak, hogy a tanulás mellett mit sportoljon gyermekük, amivel levezetheti felesleges energiáit. A vásárlási és sportválasztási döntéseknél azonban rendkívül fontos figyelembe venni a 6–14 éves korú gyermekek és fiatalok egészséges mozgásszervi fejlődését, megelőzendő a felnőttkori, akár egy életre szóló gerincbántalmakat. Erről beszélgettünk Dr. Pék Gábor ortopéd szakorvossal.

A beszélgetést egy „örökzöld” témával kezdtük, amelyről már nagyon sok cikk jelent meg a múltban is, ám sajnos sosem árt ismételni, mert döntően befolyásolja az emberi gerinc fejlődését, illetve akár maradandó torzulások kialakulásához is vezethet.

Kosár Magazin: Milyen tehát a jó iskolatáska, és hogyan kell azt helyesen viselni?

dr. Pék Gábor: Valóban, 6–14 éves korban rendkívül fontos, hogy a gerinc megfelelően fejlődjön, ne szenvedjen semmilyen a későbbiekre kiható ártalmat. Gyakorlatilag ebben az időszakban lehet és kell megalapozni, hogy minél később, lehetőleg egyáltalán ne alakuljon ki főként az alsó, lumbális gerincszakaszon károsodás, fájdalom. Sajnos sok gyermek egyoldali táskát hord, gyakran már a 7-8 évesek is a hátizsáknak csak

egyik kantárját használják, és egyik vállukon viszik a táskát. Ez ortopédiai szempontból – finoman fogalmazva – nem javasolt, mivel a gyermekek általában a domináns oldalon hordják a táskát, tehát nem kiegyensúlyozva – hol a bal, hol a jobb oldalon – még ha rájuk szólunk, akkor sem. (Egyébként a felnőttek is mindig a domináns oldalt használják, akár kézi, akár vállra akasztható táskájuk, retiküljük van, és ez éppoly káros számukra is.)

Tehát mindenképpen kétoldalas, azaz kétpántos hátizsákot, iskolatáskát vásároljanak a szülők, és gondoskodjanak arról is, hogy mindkét szárába belebújva viselje a gyermek. Ez az alsó tagozatos gyermekeknél még általában nem is gond, a felsősöknél azonban már erősen hatnak a divatirányzatok, és nem „trendi” hátizsákként hordani a táskát. Így rájuk fokozottan figyelni kell.

Ezen túlmenően az is nagyon fontos, hogy a táska pántjai elég feszesre legyenek húzva, mert a túl lazára engedett pántokkal a gerincnek a nyílrányú síkban történő görbülete fokozódik: a torakális kifföz (felső háti szakasz görbülete) erősödik, és púposodási hajlamhoz vezethet. Ezt kompenzálva a lumbális lordózis, vagyis az alsó gerinc görbülete hasirányba növekszik, táptalajként a hanyag tartásnak. Éppen ezért a testhez simuló – bár nem az a cél, hogy kiegyenesítse a gerincet – táska a helyes viselet. Igaz, az sem rossz, ha a táska egy kicsit a vállat hátrahúzza, mert az elősegíti a helyes testtartást. Sajnos manapság a mozgásszegény életmód, kevés kirándulás, sok-sok számítógépezés, tévézés oda vezet, hogy sokat tölt a gyermek lusta, kényelmes, hanyag tartású pozícióban, amely miatt – saját praxisomban is – egyre több a hanyagtartásos gyermek.

Névjegy

Dr. Pék Gábor felnőtt- és gyermek ortopéd szakorvos 1999-ben végzett a Pécsi Orvostudományi Egyetemen, posztgraduális szakképesítését a rezidens képzés keretén belül végezte, így az addiginál intenzívebb traumatológiai képzésben is részesült. 2003-ig Szekszárdon dolgozott, akkor 2 évig a Paksi ASE férfi kosárlabda csapatának sportorvosi feladatait is ellátta. 2003–2007 közt a MÁV Kórház Ortopéd-Traumatológiai Osztályán, majd a jogutód Állami Egészségügyi Központban (ÁEK) dolgozott. Jelenleg a Vasútegészségügyi KHT Budapesti Egészségügyi Központjában, Pilisvörösváron és Monoron rendel, illetve heti rendszerességgel részt vesz az ÁEK Újszülött Osztályának munkájában ortopédiai konzulensként, csípőszűrést végezve az újszülötteken. 2009. november óta a Gaba Medical Center magánorvosi rendelő ortopéd szakorvosa. A fülakupunktúrás kezelés – amely fogyáshoz, ízületi panaszokra, stresszoldáshoz, magas vérnyomás ellen, illetve a dohányzásról történő leszoktatáshoz nyújthat segítséget – tanfolyamát is elvégezte, szakmai tevékenységét tervei szerint jövő februárban kezdi ezen a területen. 35 éves, nő, 3 fiúgyermek édesapja.

Iskolatáska,
szülői szemmel

Amellett, hogy helyesen viseli a gyerek az iskolatáskát, az is nagyon fontos, hogy milyen formáját választunk, és hogyan pakoljuk bele a könyveket, füzeteket és az egyéb dolgokat. Nem mindegy ugyanis, hogy az egyébként a gyerek hátára jól simuló táska mennyire húzza hátrafelé a gerincet, és rontja a testtartást. A táskaválaszték bőséges, a legnagyobb divatja a különböző mese- és filmhősök képével, feliratokkal díszített hátizsákoknak van – Hófehérkétől a Karib-tenger kalózáig.

Szerencsére a gyártók kikérik ergonómus és ortopéd szakember véleményét, így ezeknek a táskáknak a hátfala általában puha, de merevítőekkel ellátott, a vállpántok is szivaccsal bélelték, hosszúságuk állítható. Az egy nagy zseb és egy-két kisebb zseb elvben azt a célt szolgálja, hogy a tárgyakat jól el tudja különíteni pakolásnál a szülő, illetve a gyerek. A legfontosabb arra ügyelni, hogy a legnehezebb tárgyak – a könyvek és a füzetek – feltétlenül csak a nagy zsebbe kerüljenek, azaz a gyerek hátához legközelebb. A kis zsebekbe pedig tényleg csak könnyű dolgok – papírzsebkendő, szemüvegtok, uzsonna stb. Igen praktikus ezeknél a táskáknál az oldalzseb, ahova az innivaló kerülhet. Egy üdítő palack, sőt a kisméretű gyerekkulacs is simán belefér. Ha nincs külön tornaszákja a gyereknek, akkor a tornafelszerelést is a nagy zsebbe tegyük. (A kisebb zsebbe gyömszölvé, az egyéb apróságokkal együtt már nagyon hátrahúzza a táskát.)

A 7-8 éveseknek pedig a legpraktikusabb a „klasszikus” fazonú, hosszúknak, kemény falú iskolatáska, mely szintén kapható különböző divatos mintákkal, mindenféle színben.

Ezért bizony könnyen kialakulhat a gerincferdülés. Sok szülő sejtí, érzi, hogy gyermekének szüksége lenne felesleges energiái levezetésére valami „elfoglaltságra”, mozgásra, bár ezt nem mindig hozzák összefüggésbe az egészségmegőréssel. Legjobb megoldásnak mindenki valamilyen sporttevékenységet tart, így – különösen tanévkezdéskor – előszeretettel iratják be klubba, szakkörbe, sportfoglalkozásra gyermeküket. Nem mindegy azonban az sem, hogy milyen sportot választunk 6-14 éves gyermekeinknek.

K. m.: Melyek azok a sportágak, amelyek egyrészt ellensúlyozni tudják az előbbieken felvetett, sokszor óhatatlanul fellépő terheléseket, illetve elősegítik a gerinc és az izomzat egészséges, egyenletes fejlődését?

P. G.: Az alapsportágakra kell helyezni a hangsúlyt. Sokszor előfordul sajnos, hogy a szülő saját „gyermekkori álmát” szeretné megvalósíttatni gyermekével, és olyan sportágot választ, ami később, az alap sportágakra való ráépülésnél lenne jobb. Különösen figyelni kell az iskolakezdő, azaz a 6-7 éves gyermekeknél erre. Nagyon sok egyesület, sportklub teszi ki a reklámját az iskolában, így könnyen elcsábulnak a szülők a különböző „divatos” sportágak (pl. karate, dzsúdó stb.) felé. Ám ismételtelen hangsúlyozom, kezdésnek az alapsportágak – úszás, kerékpározás, futás, bizonyos labdasportok – közül kellene választani, azaz olyanokat, amelyekben egyenes vonalú, egyenletes mozgás van. Ezek a cseperedő szervezetet, a gerincet nem terhelik kóros mértékben, és a terhelésnek az egyoldalúsága sem lesz káros. Tehát az „egyoldalú” sportágak, mint például a vívás, tenisz, asztalitenisz vagy bármi olyan, ami egy kézzel vagy egy mozgatsorral történik, erőegyensúly eltolódást, a mozgásszervek és a gerinc torzulását eredményezi. Bár a jó edzők is tudják, hogy a kezdő

kisgyermeknél még inkább az alpmozgásra kell helyezni a hangsúlyt és kevésbé a technikára. Ortopédiai szempontból van néhány olyan sport, ami bizony kevésbé javasolt. Nem véletlen, hogy például a balettosoknak alacsonyabb a nyugdíjkorhatára. Az ízületek olyan mértékben igénybe vannak véve, amit saját szakmából kifolyólag nem szívesen javasolnék senkinek sem. Így bizony alaposan meg kell gondolni, hogy kislányunknak a manapság divatos különböző táncjellegű sportokból melyet választunk, és azt mennyire „versenyszerűen” gyakorolja majd. Ugyanez vonatkozik a ritmikus sportgimnasztikára is, amely szintén túlságosan igénybe veszi a fiatal ízületet, aminek nem az a szerepe, amire ezeket a sportágak ki vannak találva. De az aerobic például jó testmozgás, orvosi szempontból tudom ajánlani.

K. m.: Bár nem szorosan az iskolakezdéshez kapcsolódik, de mindenképpen összefügg a fenti kérdéskörrel, hogy milyen cipőt viseljen a gyerek, különösen a különböző sportokhoz?

P. G.: A legfontosabb az lenne, hogy megelőzzük a bokasülyvedés, azaz a lúdtalp kialakulását, és minél később vagy egyáltalán ne kelljen lúdtalpbetétet tenni a gyerek cipőjébe. Ehhez legjobb, ha még a nagyobb gyermekek is olyan cipőt viselnek, amelyik tartja a bokát, illetve a lábujjhegyen, külső talpélen való járás erősíti a hossz- és a harántboltozatot, megelőzi a bokasülyvedést. Az egyenetlen talajon – fűben, homokban – való mezítláb járás is erősíti a lábat, a sima talajon – pl. beton vagy a lakásban – való mászkálás viszont kifejezetten egészségtelen. Sportoláshoz pedig mindenképpen az adott sportághoz, a láb szerkezetéhez való cipőt ajánlatos viselni, amelyekből ma már igen gazdag a választék. A jobb márkák gyártói kikérik ortopéd orvosok véleményét is egy-egy cipő kialakításánál. Erre bizony rá kell szólni az árát, de megéri a gyermek egészséges fejlődése és a felnőttkori problémák elkerülése érdekében!

Lovas Katalin

Sima út a szépséghez?

Szörtelenítő készítmények

A szőrzet eltávolítására az ókorban például még a gyantából és viaszból kevert dropál szolgált. A massa kihülése után ezzel tépték ki a szőröket. A vegyi szörtelenítést erősen mérgező hatású arzén- és kalcium-hidroxid vegyületeket tartalmazó anyaggal végezték. Azóta persze sokkal többféle eszközünk van, s többet tudunk a szörtelenítés veszélyeiről is. Lássuk, mennyire sima az út manapság a szépséghez!

Testünket a tenyér, a talp, az ajak és a nemi szervek belső részének kivételével hosszabb-rövidebb szőrszálak borítják. A szőrzet és típusa nemenként és életkorunként változik. Háromféle szőrzetet különböztetünk meg. A piheszőrzet az embriók és csecsemők alig pigmentált, az egész testfelületet fedő szőrzete. Serdülőkorban a pihék egyes testtájakon megerősödnek. Ilyekor fejlődik a hónalj és a nemi szőrzet, férfiakon a szakáll és a bajusz. A pubertás után alakul ki a vaszkosabb és erősen pigmentált végleges szőrzet. Ebben jelentős faji, családi és egyéni különbségek fordulhatnak elő.

A szőrnövekedéssel kapcsolatban sokféle problémával találkozhatunk, lehet fokozott mértékű, a szőrszálak a normálnál vastagabbak és hosszabbak lehetnek. Ez kialakulhat trauma vagy irritáció hatására, illetve rendszeres depilálástól és erős napozástól is. Klimaxban a bajusz, szakáll területén lehet férfias típusú szőrnövekedés. Rendellenes szőrnövekedésnél mindig kérjük az orvos tanácsát!

A melegebb hónapokban, amikor sok látszik a testünkben, szeretnénk a felesleges szőrszálaktól megszabadulni. Ehhez többféle lehetőség kínálkozik.

A depilációs eljárások során csak a szőrszálakat távolítjuk el, a hajszemölcs ép marad, ezért idővel új hajszál, szőrszál képződik. A felesleges szőrzet eltávolítására fizikai módszer a borotválás, a csipeszelés, a gyantázás és a koptatás. Kémiai kezelésnél a szőrszálakat lúgos anyaggal – általában valamilyen krémmel – feloldjuk, így válnak a szőrszálak eltávolíthatóvá, lehúzhatóvá.

Miért lehet veszélyes a szörtelenítő krém használata?

A kereskedelemben számos otthoni használatra alkalmas készítmény kapható (lásd táblázatunkat). A szörtelenítés azonban – bármely módszert választjuk is – veszélyes.

A szörtelenítő krémek hatóanyagai erősen lúgos kémhatásúak, így a szőrszálak

roncsolása mellett egyúttal a bőr felső hámrétegét is oldják. Ez a módszer gyors és fájdalommentes, de károsodik a bőr és erősödhet az újra kinövő szőrzet. A krémmel történő szörtelenítés után a bőr teljesen sima tapintású lesz.

A leggyakoribb szörtelenítő hatóanyag a tioglikolsav. A hatás eléréséhez erősen lúgos kémhatás szükséges. A készítmények pH értéke 11 felett van, ezért veszélyesek! A lúgosságot káliumhidroxid vagy kalciumhidroxid biztosítja. A krémek a hatóanyagon kívül bőrápoló anyagokat, emulgeátorokat, különleges hatású adalékanyagokat és a hatóanyag kellemetlen, kénese szagát elfedő illatanyagot tartalmaznak.

Hogyan használjuk?

A szörtelenítő krémet a dobozban mellékelt spatula segítségével (nem kézzel) kell a bőrre felkenni, olyan vastagon (kb. 1–3 mm), hogy a szőrszálakat teljes mértékben fedje el. A hatóidő általában 5–10 perc. A korszerű készítmények mindössze néhány perc alatt képesek oldani a szőrszálakat – maximum 10 percig maradhatnak a bőrön. A lapka, illetve spatula segítségével könnyű eltávolítani, lehúzni a már roncsolódott szőrszálakat a bőrfelületről. A maradék krém vízzel könnyen lemosható. A kezelést követően ajánlott a bőrt semlegesítő és nyugtató hatású bőrtápláló krémmel vagy bal-

Különleges hatású hatóanyag	Bőrré gyakorolt hatás
Alga kivonat	hidratáló hatású
Aloe vera	hidratáló hatású
Avokádo olaj	természetes eredetű, bőrápoló, bőrtápláló
Barackmagolaj	természetes eredetű, bőrtápláló hatású
Bisabolol	a kamilla virág fontos alkotórésze, gyulladásgátló, bőnyugtató hatású
Cardiospermum	tropus területen honos kúszónövény, csökkenti a viszketést, allergiára hajlamos személyeknél viszont allergiás reakciót válthat ki
D panthenol	gyulladáscsökkentő, kedvező hatású a szőrtüszők működésére
E vitamin	érzékeny bőrre, gyökfogó
Echium olaj (kígyószisz)	bőrtápláló, segíti a sejtek újjáépítését, extra száraz bőrre ajánlott
Édes mandulaolaj (purnus amigdalalis dulcis)	bőrápoló, bőrtápláló hatású
Glicerin	bőrhidratáló hatású, segíti a bőr víztartalmának megtartását
Karbamid (urea)	vízmegkötő hatású, védi a bőrt a kiszáradástól
Karité vaj (Shea vaj)	afrikai eredetű vajfa gyümölcséből hideg sajtolással előállított, vitamin tartalmú bőrápoló és hidratáló hatású zsírozó anyag
Squalén	nem avasodó, jól felszívódó, bőrápoló olaj
Vörös indiai lótuszvirá (nelumbo nucifera)	bőrápoló hatású

Kereskedelemben kapható szőrtelenítő készítmények							
Termék neve, csomagolás módja	Ajánlott bőrtípus	Alkalmazás	Különleges adalékanyag	Névleges töltet (ml)	Fogy ár (Ft)		
Balea Body Enthারণsschaum (aeroszolos)	normál	test	mandulaolaj, aloe vera kivonat	200	749		
Balea Enthারণscreme (tubusos)	normál	test	grapefruit kivonat	125	649		
	normál		barackolaj és mandulaolaj				
Depil Soap karité vajjal	normál	test	karité vaj	150	1.371		
Depilan (2db)* szőrtelenítés utáni készítmény	–	arc	algakivonat	75	1.169		
			d panthenol	30			
Depilan body (tubusos)	–	test	barackmag olaj	150	1.371		
Depilan for men sötétkék tubus	–	test	avokádo olaj	150	999		
Intim depilatory krém* (2db) szőrtelenítés utáni krém	–	intim rész és bikini vonal	napraforgó olaj	75	1.769		
				30			
Opilca szőrtelenítő krém	érzékeny	hónalj, láb, bikinivonal	barackmagolaj, E vitamin, bisabolol	100	645		
Veet szőrtelenítő krém	normál	test	rózsa illat és illóolajok	150	1.399		
Veet Supreme essence (aeroszolos)	érzékeny	test	E vitamin és aloe vera	150	1.899		
Veet szőrtelenítő krém (tubusos)	normál	test	rózsa illat és illóolajok	90	999		
	érzékeny		lótuszvirág kivonat	100	999-1.171		
Veet szőrtelenítő krém (tubusos)	kék	test	aloe vera és E vitamin	150	1.595		
					zöld	édes mandulaolaj	2.106
					rózsaszín	lótuszvirág	1.961
					száraz	édes mandulaolaj	150
Veet szőrtelenítő krém zuhanyozás közben (adagoló pumpás)	száraz	test	lótuszvirág kivonat	150	2.155		
	érzékeny		édes mandulaolaj	400	2.743		
Veet szőrtelenítő krém (adagoló pumpás)	száraz	test	édes mandulaolaj	400	2.743		
X epil (tubusos)	érzékeny	test	kamilla kivonat és aloe barbadensis	75	783		

Megjegyzés: a *-gal jelölt készítményeknél 2 terméket, a szőrtelenítő krémet (75 ml) és a szőrtelenítés utáni ápoló krémet (30 ml) egybe csomagolták. A krémek és az aeroszolos csomagolásában mindig elhelyeznek egy műanyag spatulát, amely a már feloldott szőr lehúzására szolgál. A zuhanyozás közben használandó szőrtelenítőhöz frottier kendőcske, illetve kis szivacs tartozik.

zsmal bekenni. Az arcszőrtelenítőket és a szőrtelenítés utáni készítményeket egybecsomagolva vásárolhatjuk meg.

Tanácsok és figyelmeztetések

Minden fontos figyelmeztetés szerepel a dobozon és a tubuson is – sokszor azonban apró betűkkel. Ám először el kell olvasni a csomagoláson belül és a dobozon található használati útmutatót, és azt szigorúan be kell tartani!

- A krémeket csak száraz és tiszta bőrön használjuk!
- Minden használat előtt végezzünk bőrpróbát! Ha 24 óra elteltével sem lép fel bőrirritáció, használhatjuk a krémet.
- Jelentős különbség van a láb-, az arc- és a testszőrtelenítők között kémhatásukban és más jellemzőikben. Ezért a készítményeket csak a gyártó által ajánlott felületen szabad használni, vagyis lábszőrtelenítőt ne kenjünk az arcunkra!
- Nem szabad alkalmazni olyan részen a krémeket, ahol anyagjeg van.
- Nem szabad gyulladt vagy napégette bőrre használni őket.
- A szőrtelenítést néhány nappal a tervezett napozás előtt elvégezni.

- Szőrtelenítés után néhány óráig ne használjunk dezodort vagy más alkohol tartalmú szert!
- Közvetlenül szőrtelenítés után ne napozunk!
- Szembe, szájba ne kerüljön a termék! Ha véletlenül szembe jut, forduljunk orvoshoz – akinek hasznos megmutatni a termék dobozát.
- Az arcszőrtelenítőt sem szabad a szem és a szemöldök környékén használni.

Különleges hatású adalékanyagok

A szőrtelenítő készítmények erősen lúgos kémhatásúak, a bőrt fokozott mértékben veszik igénybe. Szőrtelenítést követően a bőr hosszú ideig védtelen, a megszokottnál több ápolást igényel. Ezért nem szabad szőrtelenítés után közvetlenül napozni vagy például alkohol tartalmú dezodort használni. A kellemetlenségek csökkentésére, a bőr mielőbbi regenerálására szolgálnak a készítmények különleges hatású adalékanyagai és a szőrtelenítés utáni ápoló krémek. Ezek az égető, viszkető vagy maró hatásokat és bőrtüneteket enyhítik, illetve csökkentik kialakulásuk lehe-

tőségét. Elsősorban hidratáló, bőrtápláló, regeneráló és bőrnugtató hatású adalékokkal találkozhatunk, amelyek természetes eredetű növényi kivonatokból és származékaikból állnak, és más kozmetikumokból, bőrápoló krémekből jól ismerterek. A leggyakrabban alkalmazott hatóanyagokat és hatásait táblázatban mutatjuk be.

Szabó Tamásné

Nyikorgó bútortól a mérőórák cseréjéig

A Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Békéltető Testület ügyeiből

A békéltető testület a fogyasztó és az általa bepanaszolt vállalkozás (kereskedő, szolgáltató) közötti vitákat hivatott – ha lehet, egyezséggel – rendezni. Ilyen független testület a fogyasztóvédelmi törvény alapján a megyeszékhelyeken és a fővárosban működik. Ezúttal Szabolcs-Szatmár megyéből ismertetünk egy panaszügyet, bemutatva a legjellemzőbb problémátípusokat is.

A panaszos fogyasztó 2008. októberében vásárolt egy „Kényelem Lux EH” nevű, háromrészes garnitúrát a budapesti székhelyű Pannon Bútor Trend Kft (újabb nevén Madras Bútor Bútoripari Kft) nyíregyházi üzletében. Elmondása szerint a bútor rövid használat után zavaró recsegő, nyikorgó hangot adott, talpazata karcolta a parkettát. Panaszát négy hét múlva írásban bejelentette a cégnek. Választ sem ekkor, sem később megismételt írásos megkeresésére, sem pedig telefonos bejelentéseire nem kapott. Időközben a nyíregyházi üzlet bezárt.

Van is üzlet, meg nincs is

Erre a panaszos a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Békéltető Testülethez fordult. A testületnek a vállalkozó pécsi fióktelepére küldött levele „nem kereste” jelzéssel érkezett vissza. Az eljáró tanács a becsatolt iratok alapján azt állapította meg, hogy a fogyasztó garanciális igényét a garnitúra nyikorgása, recsegése miatt mindenképpen a helyszínen történő felméréssel kell vizsgálni, és megalapozottsága esetén elsősorban javítással rendezni.

A garnitúra talpazatának karcolásai viszont nem tartoznak garanciális körbe, miután a használati-kezelési útmutatóban szerepel egy figyelemfelhívás, amely leírja, hogy az ilyen okból származó karcok kiküszöböléséhez mit kell tennie a vásárlónak.

A Céghírek adataiból az eljáró tanács azt állapította meg, hogy a vállalkozás cégneve megváltozott, ugyanakkor a pécsi, Siklósi utcai fióktelepe – ahol a garanciális ügyintézés eddig történt – jelenleg is hatályosan szerepel a cégnyilvántartásban. A fogyasztót annak telefonos megkeresései során nem irányították más címre, postai küldeményei nem érkeztek vissza a feladóhoz, vele nem közölték a vállalkozás időközbeni névváltozását és elérhetőségének változását sem.

Az eljáró tanács a vitás ügy rendezése érdekében azt ajánlotta a vállalkozás számára, hogy az ajánlás kézhezvételétől számított 15 napon belül a fogyasztói kifogást mérje fel a helyszínen, és garanciális hiba megállapítása esetén haladéktalanul javítsa azt ki.

Békéltetési adatok

Tavaly 150 befejezett ügye volt a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Békéltető Testületnek. A békéltető eljárást 49 esetben szüntették meg, 22-szer a fogyasztói kérelem megalapozatlansága miatt – ami sajnos növekvő arányt mutat. Ajánlást 78 ügyben fogalmazott meg az eljáró tanács, míg 2 kötelezést tartalmazó határozat született. A vállalkozások együttműködési készsége egyre jobb: legalább válaszirattal szinte valamennyi érintett cég reagál az eljárás során.

Tipikus panaszok Szabolcsban

A panaszok közül az építőiparban leggyakrabban nyílászárók gyártásával és beépítésével kapcsolatos problémák merülnek fel. A fogyasztó nincs mindig tisztában a technológia követelményeivel: például takarékoságból nem kéri beszerelni a szellőző részt, így a lakás penészesedik. Sajnos változatlanul előfordul, hogy építési munkák megrendelését nem rögzítik írásban, így nehézkes később annak bizonyítása, hogy mi és milyen minőségben volt megrendelve.

Pénzügyi, biztosítási témákban jellemző a változó kamatozású hitelek törlesztő részleteinek drasztikus növekedésével, illetve a hitelkiváltásnál az előtörlesztési eljárással kapcsolatos kifogás. A fogyasztó olykor a szerződés megkötésekor nem kellően körültekintő, és csak később szembesül a vállalt kötelezettségekkel. Gyakori probléma a hitelközvetítők etikátlan magatartása, rábeszélés a fogyasztókat a kölcsönre, annak csupán a pozitív oldalát ismertetve velük, az írásos anyagot csak a szerződés megkötése után juttatva el hozzájuk – amit sokan még ekkor sem olvasnak el. Az, hogy szóban mi hangzott el, nem bizonyítható – az aláírt szerződés viszont mást tartalmaz, mint amit a fogyasztónak szóban elmondtak... Egyre gyakoribbak a közüzemi szolgáltatáshoz kapcsolódó fogyasztói jogviták, főként a mérőórák cseréjével kapcsolatos szolgáltató vizsgálatot és eljárást érintően. Az ügyek túlnyomó többsége azonban 2009-ben is a termékszavatosság körében merült fel, tipikusan a lábbelikkel, műszaki cikkekkel, számítástechnikai eszközökkel kapcsolatban.

Újlaki-Vátz László

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Békéltető Testület

Cím: 4400 Nyíregyháza,
Széchenyi u. 2.

Tel: 06-42-311-544

Fax: 06-42-311-750

E-mail: bekelteito@sabkam.hu

Felkészült tanácsadók

Egy nap a somogyi fogyasztókapcsolati irodán

Kifogyhatatlan témabőséget kínál lapunk számára az Országos Fogyasztóvédelmi Egyesület mintegy 60 tanácsadó irodája. Évente sok ezer fogyasztó lép velük kapcsolatba – a panaszosok zöme személyesen. Ezúttal a Somogy megyei civilek munkájába pillanthatnak be olvasóink. Négyszázezres vízdíj számla, mobiltelefon nem teljesített garanciális javítása, rosszul kicserélt kazán – ilyen és hasonló problémákkal találkoznak nap mint nap az önkéntesként dolgozó, képzett fogyasztóvédelmi szakemberek.

8 óra: Kaposvárot, a Fő utca 57-ben, az NFH Dél-Dunántúli Regionális Felügyelőségén – szerda lévén – a hatóság munkatársainak többsége a vidéket járja. A titkársághoz közeli irodán már indítja a számítógépet Rác Zoltán, a megyei fogyasztóvédelmi egyesület mai ügyelete – együttműködési szerződésük szerint ma is a civilek fogadják a panaszosokat. Az ajándék kávét sincs ideje felhajtani, máris kopognak.

A közeli zselici faluból jött a negyvenes, szolidan öltözött férfi: „Az áramszolgáltató borzasztó számláját nem bírjuk kifizetni, a feleségem beteg. Én jó, ha köz munkát kapok, és több helyen is leráztak: kérem segítsenek!” – mondja el-el csukló hangon. A villanyórájuk éveken át kevesebbet mért a valóságosnál, most visszamenőleg követelik a százezres summát. A tanácsadó kérdez, papírokat tanulmányoz, telefonál, s már adja is át a békéltető elérhetőségét. „A kérelmet személyesen adja be, a bélyeg ára is számít!” – igazítja el a panaszost együttérzéssel.

Az otthonosan berendezett iroda falán három frissen kiállított oklevél: az ügyeletes mellett Bátorfi József és dr. Kerekes Lászlóé.

8 óra 25 perc: Újabb bejelentő érkezik. „T. László vagyok, egy banktól vettük a lakásunkat, s a jó öreg kazán megérett a cserére. A bank fizette becsülettel, csak a szerelő nem a régi márkáját hozta, hanem másfajta, hiába ellengettük. Ezzel meg egész télen kinlódtunk, egy másik

mester szerint az elődje egy igazi kontár volt” – dühöng az úr, leveleket, jegyzőkönyveket terít az asztalra. A jó tanács: előbb küldjön térti vevényes felszólítást a link vállalkozónak, azután jelezzon a válaszlépésről.

9 óra 10 perc: – „Nem is tudom minek nézik az ember gyereket” – fortyog H. Melinda. Akciós mobiltelefonját a garanciális javítás után – szerinte – hátlap nélkül kapta vissza, „a szakvélemény a pofátlanság teteje”: „a készülékbe ismeretlen eredetű folyadék került, ezért a garanciát megvonjuk” – írta le a verdiktet a márkaszerviz. „Egyre gyakoribb a nagy szolgáltatóknál, hogy így akarnak kibújni a jogos reklamációk alól” – erősíti meg a tanácsadó. Ebből is békéltetés ügy lesz.

Cseng a telefon, balatoni nyaralótulajdonos ágál a 400 ezres vízdíjszámla miatt, amelyet a rossz óra mért. A vízmű nem enged a negyvennyolcból. Miután kiderül, hogy budapesti a reklámoló, és nem akar Kaposvárra utazni a tárgyalásra, máris jelezheti a fővárosi békéltető címét.

12 óra 30 perc: Megérkezik a „váltás”, dr. Kerekes László. Gyors összegzés a termékeny délelőtről: tizenegyen jártak az irodán, hárman telefonáltak. Az egyik mobilos cég egy idősebb hölgynek használt készüléket adott vissza a jótállásos javítás után, még az ismeretlen fotókat, hívószámokat sem törölték ki – mesél el Rác Zoltán egy felháborító esetet, aztán elköszön, és ebédelni indul.

A délután már csendesebb, marad idő szót váltani a tanácsadóval. Rác Zoltán a felügyelőségtől, jómagam az élelmiszerbiztonsági hivataltól mentem pár éve nyugdíjba, és nagyon jól jött az egyesület révén adódó lehetőség a tanácsadásra. Itt tapasztaljuk igazán, hogy egyre több a kiszolgáltattott ember, aki már annak is örül, hogy mi civilek türelmesen meghallgatjuk, s mindenképp segíteni akarunk, és többnyire tudunk is. Nekünk nem tilos akár leírni egy beadványt az idős panaszosnak, kéznél vannak az illetékes hatóságok címei, az új jogszabályok is.

„Feltétlenül érdemes volt a felkészítő tanfolyamra áldozni, hiszen olyan háttérrel kaptunk a kitűnő szakemberektől, a helyzetgyakorlatokból, a rafinált tesztekéből, amely a sokféle ügy elintézésében nélkülözhetetlen” – mondja Rác Zoltán. Somogyból az említettek mellett még Szemenyei Gábor balatonföldvári tanácsadó végezte el a kurzust.

Idáig jutottunk, amikor két óra körül szakállas fiatal nyit ránk, s tesz élénk egy papírdobozt: a pár napja vásárolt „márkás” távolkeleti sportcipő talpa benyújtotta a válókeresetet. A nagykanizsai – a Céginfo alapján megszüdő – forgalmazó nem strapálta magát, a főnök maga írta a kötelező szakvéleményt: „...a hiba a használatból ered, a panasz megalapozatlan...”

dr. Novák Ferenc

Változó parkolási szabályok

Mégsem lesz díjmentes a parkolás

A közelmúltban módosultak a közterületi parkolásra vonatkozó szabályok. A módosításra azért volt szükség, mert az Alkotmánybíróság tavaly alkotmányellenesnek nyilvánította – és 2010. június 30. napjával megsemmisítette – a közúti közlekedésről és a helyi önkormányzatokról szóló törvények egyes parkolásra vonatkozó rendelkezéseit, illetve a fővárosi közgyűlés parkolási rendeletét. A határidő eredménytelen eljötté díjmentessé tette volna a parkolást a fővárosban.

A módosítás értelmében a helyi közutakon, a helyi önkormányzat tulajdonában álló, közforgalom elől el nem zárt magánutakon, tereken, parkokban és egyéb közterületen a járművel történő várakozás biztosítása kötelezően ellátandó közszolgáltatási feladat.

A díjfizetési kötelezettség olyan várakozási területen és időszakra rendelhető el, amelyen az adott időszakban a járművek várakozására alkalmas helyek átlagos foglaltsága (telítettség) a 70 százalékot meghaladja. Ezt a mutatót nem kell azonban alkalmazni a jogszabály hatálybalépése előtt már kijelölt várakozási területek esetében.

A parkolási díj mértéke

A díj mértékét az önkormányzatoknak rendeleteikben egy órára meghatározva kell előírniuk. Megszabásakor figyelemmel kell lenniük a várakozási terület jellemzőire – így különösen a várakozási terület településen belüli adottságaira, az infrastruktúrára, a különböző fizetési lehetőségek biztosítására –, valamint a szolgáltatás és ellenszolgáltatás egyenértékűségére is.

A jogszabály maximalta az egy órára vonatkozó várakozási díjat: a személygépkocsinál, illetve a három- vagy négykerékű motorkerékpáronál/segédmotoros kerékpáronál az egy órára eső parkolás díj nem haladhatja meg az előző évben az APEH által számított átlagos literenkénti 95-ös benzinár kétszeresét.

Nem állapítható meg várakozási díj a „Parkolj és utazz” (P+R) közúti jelzőtáblával megjelölt várakozási területen. Amennyiben ezen terület őrzését többszolgáltatásként biztosítják, ezért na-

ponként 6-22 óra között legfeljebb az adott településen igénybe vehető közösségi közlekedés legalacsonyabb jegyárával egyező őrzési díj szedhető.

Minimálisan fizetendő várakozási díj

A minimálisan fizetendő várakozási díj az adott várakozási területen érvényes egy órai díj alapján számított,

- ajegykiadó automatából váltott jegy, sorompóval biztosított parkoló esetén 15 percnél megfelelő összeg,
- mobiltelefonos parkolási díjfizetési rendszer használatánál 15 percnél megfelelő összeg,
- előre váltott és a gépjárművezető által érvényesített jegyre 30 percnél megfelelő összeg,
- kézi díjbeszedés mellett egy órának megfelelő összeg.

A minimális fizetendő várakozási díjat a kerekítés szabályai szerint 5 forintra kell kerekíteni, az érvényességi időt ehhez kell igazítani.

Pótdíj

Ha valaki díjfizetési kötelezettség alá eső területen fizetés nélkül parkol, egy órai várakozási díjat, továbbá pótdíjat kell fizetnie. Szintén ez a helyzet, ha túllépi a kifizetett parkolási időt. Bár itt van némi türelmi idő: az egy óránál rövidebb időre történt fizetésnél 5 perc, egy órára vagy annál hosszabb időre történt fizetésnél 15 perc. A helyi (fővárosi) önkormányzat rendeletében 15 percnél hosszabb türelmi időt is megszabhat. A pótdíj összege 15 napon belüli befizetés esetén az adott napon a

díjköteles időszakra eső, plusz két óra parkolás díj. Tehát, ha 8 és 18 óra között kell fizetni a parkolásért, akkor a pótdíj összege 10+2 óra parkolási díj. 15 napon túli befizetésnél a pótdíj az egy órai parkolási díj negyvenszerese. Nem szabható ki pótdíj a hatóság által kerékbilincssel rögzített járműre.

Fizetési felszólítás

A pótdíj kiszabásáról szóló értesítést a jármű szélvédőlapjátán vagy a járművön egyéb jól látható helyen kell elhelyezni. Ha a várakozási díjat és a pótdíjat nem fizették meg, akkor a díj- és pótdíjfizetési felszólítást a díjfizetés nélküli használat időpontjától számított 60 napos jogvesztő határidőn belül a jármű üzemeltetője részére postai küldeményként vagy más egyéb igazolható módon meg kell küldeni.

A jogvesztő határidő nem alkalmazható akkor, ha az üzemeltető a nyilvántartott adataiban bekövetkezett változásokat elmulasztotta bejelenteni, és ezért a fizetési felszólítás nem a tényleges üzemeltető részre került megküldésre.

Követelések elévülése

Szemben az általános öt éves elévülési idővel, a parkolási díjból eredő követelések egy év alatt évülnek el. A jogszabály kimondja, hogy a parkolási díj és a pótdíj után késedelmi kamat nem követelhető. Nemfizetés esetén a követelést a kötelezett lakhelye szerinti helyi bíróság előtt lehet érvényesíteni.

dr. Krajcsik Szilvia

Kedves Olvasóink!

Rendeljük meg korábbi számainkat kedvezményesen!

Azon előfizetőinknek, akiknek már megkaptuk átutalását, lappéldá-nyonként 230 Ft-ért küldünk a megrendelt példányokból, és a pos-taköltséget a kiadó Országos Fogyasztóvédelmi Egyesület állja. Három vagy több Kosár együttesen darabonként 210 Ft. Más meg-rendelőinknek, gyűjtőinknek – a postaköltséget szintén átvállalva – lappéldányonként 260 Ft-ba kerülnek a korábbi Kosarak. Három vagy több Kosár együttesen darabonként 230 Ft.

Ízelítő korábbi számainkból:

2009. november

- Téli autóabroncsok tesztje
- A többség közepes: ebéd házhozzállítók nagy tesztje

2009. december

- Síkképernyős televíziók tesztje
- Hideghuzany nélkül: üdülés télen
- Gyermekmegőrzők és játszóházak házi tesztje

2010. február

- Konyhai robotgépek tesztje
- Vaj- és margarinteszt
- Átláthatatlan közműszámlák
- Fogyókúrák erényei és veszélyei

2010. március

- Gyümölcsös izesítésű és gyümölcssteak nagy tesztje
- Élelmiszerárak és szolgáltatási színvonal
- Televíziós programcsomag körkép

2010. április

- Kerti fűnyíró gépek tesztje
- Párizsik és felvágottak vizsgálja
- Kávéautomata körkép
- Mit kell tudni az online aukciós házakról?
- Hív a természet! Arborétum körkép

2010. május

- Házimozi rendszerek tesztje
- „Sima” és dúsított kekszek próbája
- Tour-túra: utazásszervező és utazásközvetítő irodák tesztje
- Vasúti és légiutas jogaink
- Adrenalin a köbön: kalandparkok

2010. június

- Nagy jégkrémteszt
- 23 napozószer próbája
- Kínai büfék ételeinek tesztje
- Élelmiszerek árkörképe – hol váltják be utalványainkat?
- Fürdőruha-panoráma

Fizessen elő honlapunkra vagy magazinunkra most!

Kosarunkban bizonyára Ön is talál érdeklődésének megfelelő teszteket és írásokat.

Minden egész éves előfize-tőnknek évente egy lapszám ajándék, ráadásul magazinunk segítségével az előfizetői díj sokszorosát spórolhatja meg!

Szertnék előfizetni a

- A) nyomtatott Kosár magazinra
 példányban
 egy évre: **2.610 Ft-ért**
 fél évre: **1.350 Ft-ért**

- B) A Kosár magazin honlapjára
 egy évre: **2.610 Ft-ért**
 fél évre: **1.350 Ft-ért**

- C) nyomtatott Kosár magazinra és annak honlapjára **együttesen**
 egy évre: **3.990 Ft-ért**
 fél évre: **2.190 Ft-ért**

Név:

Tel:

E-mail:

A csekket és az újságot az alábbi címre kérem kézbesíteni:

Alíráss

Kérem, tájékoztassanak az Országos Fogyasztóvédelmi Egyesület egyéb kiadványairól is!

Kérjük, a megrendelőlapot nyomtatott betűvel kitöltve küldje vissza a kö-vetkező címre: **Kosár – a fogyasztók magazinja, 1012 Bp., Logodi utca 22–24.** A megrendelőlap beérkezése után csekket postázunk. A lapot az előfizetési összeg megérkezése után tudjuk biztosítani. Átfutási idő 3–6 hét. A befizetésről számlát küldünk. Rendelését online is leadhatja, regisztráció: www.kosarmagazin.hu

ELŐZETES A

KOSÁR

MAGAZIN KÖVETKEZŐ SZÁMÁBÓL

KOSÁR

TESZT ÉS TIPP

Mobil telefonok

Függetlenül attól, hogy milyen ütemben szorul vissza a vezeték nélküli telefonok használata hazánkban, már régen eldőlt, hogy a mobiloké a jövő. Ám szemképráztató modellváltásait nemhogy mi, fogyasztók, de néha már a szakértők sem tudják nyomon követni. Mégis újabb kísérletet teszünk jó néhány új, népszerű készülék minőségének, szolgáltatásainak és árainak összevetésére az ICRT nemzetközi tesztje segítségével.

Konzerv készételek

Ha ebben a pergő világban lépést akarunk tartani saját magunkkal, mindig kell lennie a tarsolyunkban néhány gyors megoldásnak, egy-két kész ötletnek. A Kosárnak bőven akad instant javaslata: következő lapszámunkban a konzerv készételekből, utána pedig az előre csomagolt ételek széles választékából fogunk csemegézni, persze ezúttal is kellő kritikával. Mi kerülhet vajon a konzervdobozból az ebédlő asztalra?

NAGYÍTÓ

Élelmiszerár-körkép

Fel-fel merül a kérdés, vajon tudjuk-e, hogy mondjuk a Tesco honnan szerzi be azokat a termékeket, amiken a neve szerepel? Akad, aki el sem hiszi, hogy a cég nem gyártó, így saját márkás termékeit sem ő állítja elő. Akkor hát mi a magyarázata az olcsóságuknak, és különben is, miért lenne jó az a boltnak, ha egy csomó termékre ráírják a nevét? Cikkünkben nem csak ennek járunk utána, hanem azt is kiderítjük, a fogyasztó mindebből miként profitálhat.

Bővülő légiutasjogok?

A Monori Városi Bíróság a Pest Megyei Főügyészség által indított közérdekű kereset alapján elmarasztalta a WizzAirt, mivel a légitársaság nem nyújtott kellő ellátást járatkésések esetén az utasoknak. A közérdekű kereset során a bíróság konkrét összegeket határozott meg a járatkéséssel kapcsolatos ellátásokra, ami nem csak a WizzAire, de minden Magyarországról járatot indító légitársaságra vonatkozik.

www.kosarmagazin.hu